ستا له غمه

شعري ټولګه

STA LA GHAMA

ډاکټر ایمل ارمان

۱۴۰۰ لېږدیز لمریز کال | ژمی

ډالۍ

خپلو ګرانو هېوادوالو تـه چې تـل يـې د ګـران هېـواد ناخوالـو او سـتونزو لـه غمه اوښـکې تويـې کـړې دي او د يـو آرام، سـوله ايـيز او هوسـا ژونـد له خونـده او نعمته بـې برخـې پاتې شـوي دي.

ستاسې ارمان

۱۴۰۰ لېږدیز لمریز | ژمی
کابل افغانستان

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتــاب ځانګړنې:

د کتاب نوم: ستا له غمه (لومړۍ شعري ټولګه)
شاعر: ډاکټر ايمل ارمان
اوډنه او سمونه: سيد فريدون مياخېل
ډيزاين: عارف بېکران
چاپ کال: ۱٤۰۰ لېږديز لمريز/۲۰۲۲ زېږديز
چاپ شمېر: ۲۰۰۰ ټوکه

برېښناليک: eamalarman@hotmail.com
د اړيکو شمېره: ۰۷۹۹۸۵۱٦۳٦

د چاپ ټول حقونه شاعر سره خوندي دي.

شعرونه

سرلیک	پاڼه
د شعر خوږې خبرې	الف
شعر دلپذیرترین بیان آدمی	ز
د دېکلوماتور په حېث	ی
سرلیکنه	ک
اسلامي نظام	۱
رڼا	۲
فکرونه	۳
ناقرار قلم	٤
د تکبیرونو ښار	٥
بختوره روژه	٦
خاونده بیا که راشي	۷
افسوس	۹
څه چل شوی	۱۰
سترګې	۱۱
لېونی عشق	۱۲
پتنګ	۱۳
نن	۱۳
وصال	۱۳
وعده	۱٤
یقین	۱٤
غم	۱٤
عشق	۱٥
غزل	۱٦
بې غمه ناصح	۱۷
پوښتنه	۱۸
ښکلي	۱۹
د زړه تسل	۲۰
غزل	۲۱
قافله	۲۲
د اشنا سفر	۲۳
ښاغلی	۲٤
غزل	۲٥
ټاپېټانېک	۲٦
سپینه سپینه	۲۷
مزل	۲۸
ښکلی اشنا	۲۹
عدل او انصاف	۳۰
غزل	۳۱
وطن	۳۲
مینه	۳۳
د ښکلا ښار	۳٤
غزل	۳٥
غزل	۳٦
هېواد	۳۷
خاوره	۳۸
غزل	۳۹
وطن	٤۰
غزل	٤۱
غزل	٤۲
غزل	٤۳
غزل	٤٤
خاونده څنګه هېر کړم؟	٤٥
ځوان	٤۷
جادو	٤۷
تیندکونه	٤۸
د ګلونو هار	٤۹
غزل	٥۰
ستومانه	٥۱
ورزش	٥۲
منفکان	٥۳
معین صیب	٥٤
ګذران	٥٥
احساس	٥٦
سکون	٥٦
نصیبونه	٥٦
غمونه	٥۷
حالات	٥۸
ژوند	٥۹
جانان	٥۹
درمان	٥۹
زندګي	٦۰
پرهر	٦۰
ښکلي	٦۰
مشوره	٦۱
خاونده هېر به نشي	٦۳
افغانستان	٦٥
ملګری	٦٦
اخېري خبره	٦۷

د شعر خوږې خبرې

دا چې مونږ او تاسې ټولنه کې ژوند کوو، نو اړتیا ده چې باېد د فکرونو ترجماني مو وشي. کومو ټولنو چې د پرمختګ په لور قدمونه ګړندي کړي، نو ادب يې هم وده کړې ده.

ادبيات په خپله نه دي رامنځته شوي، څکه لومړی وګړي او بيا ټولنه رامنځته شوې ده. کله چې د ټولنې انځورګري د يوې انځورګرې آلې له لارې ترسره شوه، نو د ادبياتو په نوم ياد شول، ټولنيزې ناخوالې او نېکمرغۍ يې خپله غېږه کې راونغښتې، څکه ادبيات د ژوند سرچينه وګڼل شوه، شاعر او ليکوال ټولنيزو ناخوالو ته ځير پاتې وو، د ډيوې په څېر يې ځان وسېزه، خو د ټولنې درد يې څرګند او درملنه يې ورته د شعر او قلم په ژبه پېل کړه، چې خورا ښکلې پاېله يې درلوده.

د شعر او شاعرانو په اړه خلک بېلابېل فکرونه لري، خو پرمختللو ټولنو کې شاعر ته د ولس ژبه او ژباړونکی وايي، د نړۍ هر هېواد او هر پېر کې داسې شاعران پاتې شوي دي چې شعرونه يې د کاڼي کرښې بلل شوي او په زرينو ټکو ليکل شوي دي، همدا لامل دی چې د نړۍ پوهان يې هم په اړه چپ پاتې نه دي او په وړاندې يې خپل فکر او دريځ څرګند کړی دی.

سوال دا دی، چې شعر څه ته وايي؟

شعر عربي کليمه ده، د عبراني ژبې له شير اخېستل شوې چې د سندرې په مانا ده، خو ادب پوهنه کې نازک خيالۍ ته شعر وايي او همدارنګه هر هغه کلام چې هنري ارزښت ولري، شعر دی.

د نړۍ ډېرى پوهانو د شعر په اړه خپل نظرونه څرګند کړي دي، راځو لومړی د اسلام د ستر لارښود حضرت محمد (ﷺ) سپېڅلې وينا ته مخ ور اړوو چې د شعر په اړه يې کړې ده:

(خپلو بچيانو ته شعر ور زده کړئ، شعر يې ذهن پراخوي او زړورتيا وربښي.)

ارسطو هم د شعر په اړه وايي: «شعر هغه وينا ده چې زړه کې هيجان پيدا کوي.» ډېرى نور پوهان د شعر په اړه بېلابېل نظرونه څرګندوي، څوک وايي هغه موزون کلام دی، چې د انسان په احساساتو او عواطفو کې خوځښت راولي...، ځيني نور بيا وايي هر کلام چې دغه کار کولی شي وزن او قافيه ولري...، خو د پښتو ژبې د نثر او شعر ستر اديب او د هېواد د ختيځې سيمې ځلانده ستورى خداى بخښلى ګل پاچا الفت بيا وايي نه! هر څه چې په زړه تاثير وکړي شعر دی.

شعر او شاعرۍ کې وزن او قافيې ته ډېره پاملرنه کېږي او باېد چې وشي، وزن شعر کې د څپو د شمېر په مانا دی، خو په رښتيا هم که شعر د سمندر سره تشبيه کړو، نو تېروتنه به مو نه وي کړي، څکه شعر لکه سمندر دی او د سمندر د څپو شمېرنه ساده خبره نه ده، پوهه او وړتيا غواړي، په همدې بنسټ که شعر کې د څپو شمېر په ښه توګه ترسره شوی وي، نو له هرې څپې

به يې لکه د سمندر د څپو د شور په څېر ځانګړی خوند واخلو.

د شعر ژبه د نثر له ژبې بېخي جلا ده او له بلې هرې ژبې خوږه او زړه راښکونکې ده، همدا لامل دی چې شعر زړه او مغز کې زر ځای نيسي، په اسانۍ سره يادېږي او تر ډېره په ياد پاتې کېږي، خو د دې سره سره د شعر ويل ځانته ځانګړې پوهه، ذوق او علاقه غواړي. شاعر چې د ټولنې روحاني درملنه کوي خپل خيال شعر کې په خپل فکر او ژبه نورو وګړو ته وړاندې کوي، چې هر څوک ترې د خپلې ادبي پوهې او فکر پر بنسټ مانا اخلي او څوک چې په کوم لوري ترې مانا اخلي دا د هغه ادبي فکري وړتيا او ذوق پورې اړه لري، مګر کېدی شي چې شاعر شعر په يوه موخه ليکلی وي، خو لوستونکی يې د ځان لپاره ځانګړې مانا کړي، نو څکه خو د تورو په نوم يو اديب وايي: د سترو شاعرانو په شعرونو ستر شاعران پوهېږي، همدارنګه د شلې په نوم يو اديب وايي: شاعران د نړۍ ناپېژندل شوي قانون جوړوونکي دي...، د دې ترڅنګ امام باستاني بيا وايي: شاعران له بلې هرې ډلې په پرتله ډېر د خلکو د عقل او عواطفو واګې په لاس لري...، خو ابوالمعاني بېدل شعر داسې راپېژني: ښه شعر مانا نلري. له دې ټولو څرګندونو جوتېږي، رښتيا ده چې وايي: شعر کې د کليمې مانا له هغه څه چې قاموس کې يې راوړې پراخه ده او د بيان قدرت يې زيات دی.

د شعر ټاکنه او ويل ځانته وړتيا غواړي چې بيا دا کار متشاعر په ښه ډول ترسره کوي، څکه چې نوموړی د نورو عامو وګړو او کله کله د ځينو شاعرانو په پرتله د شعر ويلو لپاره تر نورو ښه ټاکنه کوي، شعر په ښکلي انداز او ښکلې ژبه وايي، د شعر ټول بندونه، رديفونه، قافيې او نورې ادبي لوړې ژورې په ښه توګه پام کې نيسي، تر دې چې متشاعر له شاعره د شعر ويلو کې هم ښه وړتيا څرګندوي، څکه دا د هغه خپله وړتيا او پوهه ده چې څنګه په ښه ډول او د ټولو لوړو ژورو پام کې نيولو سره يو شعر ووايي، نو په همدې بنسټ د هر شعر ويلو لپاره باېد ځانګړې ژبه او لهجه وکاروو، ترڅو ويونکی او اورېدونکي ترې څنګه چې شعر ليکل شوی خوند واخلي، څکه د شعر ويل او اورېدل ځانته مينه غواړي لکه چارلي چاپلېن چې وايي:

کله چې ګل دربانديې ګران وي را شوکوې يې، خو که پر ګل مين يې، هره ورځ به اوبه ورکوې، همدا د ګرانښت او مينې ترمنځ توپير هم دی، نو په کار ده چې شعر هم په ډېره مينه، ناز او ادا وويل شي، نه چې مات، ګوډ او پيکه يې ووايو.

د ښاغلي ډاکټر ايمل ارمان په شعر ليکنه څو کرښې:

د ارمان د شعر پر هرې خوا غږېدل او خبرې کول ډېر کار غواړي او زما غوندې د کم عمره او کم ازمېښتي کار به نه وي په دې باندې کره کتنې لپاره سترو ستړو ليکوالانو او کره کتونکو ته اړتيا ليدل کېږي، چې د ښاغلي ارمان د شاعرۍ د اړخونو د څرنګوالي په اړه ليکنې وکړي.

ښاغلی ارمان په روانه او ساده ژبه د نثر ليکلو ډېره لوړه وړتيا او هر اړخيز هنري مهارت لري، د دې ترڅنګ د شاعرۍ منځپانګه يې د کليوالې ژبې او لهجې ډکه ده، د اسلامي عقيدې ډېرى معيارونه په کې پام کې نيول شوي دي، ډېرى لورى يې حماسي او هېواد سره د مينې شاعري

ده، د سترګو او رخسار ستاینه یې شعرونو کې له ورایه څرګندیږي، د وخت ناخوالې او د ناخوالو څرګندونې یې په ډېر ساده او ښکلي انداز د شعر په ژبه تر خلکو رسولې دي، د دې سره سره ښاغلي ارمان تنقیدي شاعري هم تر ډېره کړې ده، چې د شعر په ژبه یې نیوکه د روان نثر په پرتله وګړي ډېر متاثره کوي او په ښه ډول د ټولنې او د ځینو فاسدو وګړو تېروتنې د شعر په ژبه وړاندې کوي.

شعر الهام دی، الهام له اسمانونو په زړونو راځي او د زړونو واکدار څښتن تعالی دی، شعر له زړه او د زړه په وینو لیکل کېږي چې بیا دا کار د هر چا د وس نه دی او نه هم شعر په زور لیکل کېږي، ځکه د شعر پنځېدل ځانته ځای او وخت ته اړتیا لري.

ښاغلی ارمان د عصري زده کړو سره سره دیني لوړې زده کړې هم لري، دین او دیني اصولو ته یې زړه کې ځای ورکړی، په همدې بنسټ یې شعر کې له ورایه اسلامي مینه او په خپل خدای کلکه عقیده ښکاري لکه:

نړۍ ټـــوله پرتـه وه په تیارو د وحشتـــونو کـــې
حضور (ﷺ) کړله روښانه، چې یې راوړو الهي نظام
***
کلک باور دې په رب ساته
ستا هر خبر ته یې رضا ده

هغه په خپله شاعرۍ کې اسلامي فرضونو او رسمونو ته ځانګړې مینه، ارزښت او ځای ورکړی دی لکه:

الله سره په میـــنه کې بهتـــره ده روژه
بې شانه یې حکمتونه، معتبره ده روژه

که د ښاغلي ارمان شاعرۍ ته وګورو نوموړي د ټولنې د سمون په موخه تنقیدي شعرونه هم لیکلي او آن تر دې بریده چې تنقید او نیوکې یې ډېرې روښانه او بې لارو ته نېغ په نېغه اشاره ده، چې په خپل وخت کې یې د خپلې ټولنې د وګړو د فکرونو ډېره ښه او ښکلې ترجماني کړېده لکه:

څومره ښکلی دې رفـــتار دی ای معین صیب
له نخرو دې ډک کـــردار دی ای معین صیب
له خپل ځانه دې دوستان، خپلوان راټول کړل
له بزنس مو ډک بازار دی ای معـــــین صیب
***
چې اخلاق یې وو خراب، شولو منفک
تور مخ پټـي په نقـاب، شولو منفک
هر مفســـېد به تر ارګ پورې روان ؤ
مونږه ورکـــړلو ځواب، شولو منـــفک

پورته د ښاغلي ارمان د تنقیدي غزل یوه برخه ده، چې هغه مهال د مالیې وزارت واکمن مرستیال د ښاغلي ارمان رسمي چارو کې غېر مسؤلانه لاسوهنه کوله، د ځان او ملګرو د ګټو په موخه یې نوموړي ته ډول ډول ستونزې او خنډونه رامنځته کول، ترڅو نوموړی له مخې لرې او د خپلو شومو موخو لپاره لاره هواره کړي، دا په داسې حال کې چې د یاد مرستیال لاسونه دومره اوږده وو چې د ارګ تر مانۍ رسېدل، خو بیا هم د ښاغلي ارمان صداقت او ایمانداری یاد مرستیال د شومو موخو رسېدو ته پرېنښود. د دې ترڅنګ ښاغلي ارمان د ټولنې سمون په موخه د شعر ژبه په ډېر مهارت کارولې ده لکه دلته:

دا نوم څنګه خپور شوی، شول نومونه ټاپټانېک
رواجـونه ټاپټانـــېک شـو، بازارونه ټاپټانـــېک
زموږ د ساده کلي سپینـکی یار مې چې نن ګورم
فوجي کټېنګ یې کړی، زلفـــــې ولونه ټاپټانېک

همدارنګه بل ځای کې د اصلاحي نیوکې سره ښاغلی ارمان ګیله من هم دی او د زړه له کومې ګیله کوي:

له درده، کړاوونو ناخــــبره پېـــــغله ګوره
د کونډو یتیمانو په خپګان به څه پروا کړي
***
سختو کې پردي شي، خپل نږدې خلک
دې منافقت ته یې حېـــــرانه شوم

پورته ټول هغه څه دي چې د ټولنې وګړو د وخت د ظالمو او جابرو واکدارانو له امله په زړونو کې کینه درلوده، هر چا غوښتل او لا غواړي چې د یادو ظلمونو او ناخوالو په وړاندې خپل غږ پورته کړي او داسې غږ چې تر هر چا ورسي، همدا وو چې ښاغلي ارمان د ټولنې یاد غږ د شعر په ژبه په ښکلي انداز اوچت کړو او د خلکو سره سره تر یادو ظالمانو هم ورسېدو.

د ښاغلي ارمان شاعري د حماسي شعرونو څخه پوره غني ده او په هېواد مئینو او د حماسي شعرونو مینه والو تنده پرې ښه پوره خړوبېږي او شاعرۍ کې یې د هېواد سره د مینې د شاعرۍ تشه په پوره توګه ډکه کړې ده، راځئ چې دې برخې ته یې هم یو پام وکړو:

کلونه کېــږي ته د دې خاورې ماتم ته ګوره
سر دې کړه پورته! لږ زما د زړګي غم ته ګوره
***
د ښکلا ښار مو دا دی، بیا ځلې لمبه لمبه شو
کابل جوړ نشو، موږ خو تل ورته دعـــا وکړله

هغه د ټولنې او هېواد د يو موټي کېدو برخه کې پر خپلو هېوادوالو د شعر په ژبه غږ کړی، ترڅو يو بل سره مينه وکړي، لاس ورکړي او د هېواد پرمختګ کې په ګډه خولې تويې کړي او په همدې موخه يې د هېوادوالو د ويښولو کوښښ کړی:

افغانه وروره خپل افغان پېژنه
زخمي زخمي افغانستان پېژنه

ښاغلي ارمان د هېوادوالو مينه او قرباني هم له ياده نه ده ويستلې او شعر کې يې د افغانانو د هغو قربانېو يادونه کړې، چې هېواد ته پرې ملي وياړونه وربخښل شوي دي:

آزادي مو ده ګټـــــلې، مونږ بچي يو د ملالې
انګرېزان مو دي شړلي، تاريخونه هسې نه دي

شاعري د مينې او عاطفې يو روښان انځور دی، د مينې ډګر لپاره هم نوموړي ښه او ښکلې شعرونه پنځولي دي لکه:

نور عشق هم لېونی شو خمارونه لوبوي
د سرو ويــــــنو ډنډو کې پرهرونه لوبوي
مينه يو جذبه ده چې په زړه کې شي داخله
د زړه په سر نڅېږي اندامــــــــــونه لوبوي
***
ما به کړه مينه، خو تا هر وختې جفا کوله
تا به خنـــــــدا کړه او ما نورو ته ژړا کوله
زه وم په تمه، خو تا ژوند په خوشالېو تېر کړو
هر چا ښېـــــــــرا درته، ما تل درته دعا کوله

که د ښاغلي ارمان شعرونه ولولو پوهېږو چې شعر کې يې ډېری د کړې مينې ثبوتونه شتون لري او څرګندېږي چې د سترګو مئين دی، خپلو غزلونو کې يې سترګې ډېرې يادې کړي او هغه هم ډېر د زړه په مينه لکه:

په زړه داغـــلی کلـــی او کور پرېږدي
څوک چې ستي شي په انګار د سترګو

د ښاغلي ارمان د يو غزل له پورته بيت څخه مالومېږي، چې سترګې څومره زورې او څومره وژونکې دي او سترګو سوځېدو تر دې رسولی، چې سترګې يې انګار سره تشبيه کړې دي.

که د شعر په جوړښت او ښکلا تر هر بريده ليکل وکړو، پای نه مومي او بيا په هغه شاعرۍ چې د يو چا د خوښې وي، ځکه د مينې او خوښې په خيزونو خبرې کول او ليکل پای نه لري، ځکه خو مئينان د نيمې شپې سندرې وايي.

د ښاغلي ارمان شاعرۍ ته که وګورو هر اړخيزه ده، په شاعرۍ کې يې هر لوری رانغښتی، د

شاعرۍ منځپانګه يې تر ډېره غني ده او د شعر د ټولو مينوالو مينه پرې ماتېږي.

د دې ترځنګ د نوموړي شاعري له نوښت ډکه ده، له کوم بل شاعر څخه که يې الهام اخېستی هم وي، خو په شعر ليکنه کې يې پردی خط او قافيه نه ترسترګو کېږي، ټوله يې په نوي انداز، نويو ټکو او د نوښت په پام کې نيولو سره کړې ده، اړينه هم دا ده چې نوموړي ټوله شاعري له زړه ليکلې، چې همدې کار يې شعر ته لا ډېر خوند وربخښلی دی.

غواړم خپلو خبرو ته د پای ټکی کېږدم، پای کې ګران ورور ښاغلي ډاکټر ايمل ارمان، د هغه درنې کورنۍ او د شعر مينوالو ته د همدې (ستا له غمه) شعري ټولګې د چاپېدو له امله د زړه له کومې مبارکي ورکړم، دا اثر د شعر، ادب او پښتو ژبې برخه کې يو ستر خدمت دی، خدای تعالی دې ورته په عمر کې برکت واچوي، راتلونکې کې ورته په دې او د ژوندانه نورو چارو کې لا ډېرې او سترې برياوې غواړم.

زما له خوا ښاغلي ارمان او تاسې ټولو درنو لوستونکو ته دې دا لنډۍ ډالۍ وي.

ستا د ښاېـــــست ګلـــونه ډېـــر دي
څولی مې تنګه زه به کوم کوم ټولوومه

ستاسې د مينې په هيله
سيد فريدون مياخېل
۱۴۰۰ لمريز - ژمی | کابل افغانستان

شعر دلپذیرترین بیان آدمی

وَ یبقَی وَجْهُ رَبِّک ذوالجلالِ والاکرامِ

درین سیه روزگارانی که وطن را باز هم یکی از دشوارترین آزمایشهای زمان در خود پیچانیده و از گوشه و بیشه و دیوار شکسته آن، سوز و نوای هزاران رنج و اندوه بلند است و درین زمانه که قلب افسرده هر افغان را غصه وطن، درماندگی و نا امیدی از برای نجات آن فراگرفته، چه نیک‌بختی و سعادتیست که فرزندی از این مرز و بوم چون «آرمان» با شعرهای زیبا گونه و روح انگیزش برخیزد و خاطر افسرده ما را شاد و قلب های حزین مان را قوت بخشد. دانشمندان معتقدند از آن زمانی که بشر خودش را شناخت و کلمات و زبان به وجود آمد، شعر در زندگی انسان جایگاه ویژه‌ای داشته، به گونه ای که در همه اعصار بخشی از زندگی او بوده است و در تمامی لحظات ناخودآگاه، آدمی را این بخش از ادبیات بی آنکه بدانیم پر کرده است.

به عباره دیگر شعر انسان‌ها را در خصوصی ترین و شخصی ترین لحظات زندگی‌شان، در زمان غم و شادی مخاطب قرار می‌دهد زیرا فقط همین فرم ادبی است که می‌تواند تا این حد و با چند کلمه به انسان نزدیک باشد و وی را متحول سازد. بناء می توان گفت که شعر از جهت تأثیرگذاری در جامعه و در بین مردم، نقش بسیار مهمی ایفاء می کند تا جایی که پیامبر اکرم (ص) فرمود: «اِنَّ مِنَ الشِّعْرِ لَحِکْمَهً، وَ اِنَّ مِنَ الْبَیانِ لَسِحْراً» یعنی برخی از شعر ها حکمت است و مضمون بلند و حکیمانه دارد و بعضی از بیان ها در اثرگذاری در نفوس دیگران بسان سحر است. این هنر دیرپا و کهن از عهده هر فرد و شخصی برآورده نیست بلکه موهبتی است الهی که افراد معدودی از آن برخوردار می‌باشند. اقبال لاهوری در زمینه اینگونه می سراید:

شعر را گر حکمت و روشنگری است
شاعـری هـم وارث پیغمـبری است

والاس استیونس شاعر آمریکایی قرن بیستم سال‌ها پیش گفته بود، وظیفه شعر این است که به انسان‌ها کمک کند زندگی کنند و معتقد بود که تخیل تنها قدرتی است که انسان با آن بر طبیعت برتری دارد و شعر عالی‌ترین نوع بروز این قدرت است. به باور پروفیسور ساموئل هازو شعر از جایی آغاز می‌شود که منطق ایست می‌کند. در واقع از جایی که منطق دیگر کاری از پیش نمی‌برد. از اینجا به بعد شعر از منطق خود پیروی می‌کند که منطق عقل نیست و سرچشمۀ آن نه مفاهیم و نه نتیجه‌گیری‌ها، بلکه انگاره‌هاست. دیده می شود که هرچه به لحاظ سیر تاریخی جلوتر می‌آییم، درمی‌یابیم که شعر به حضور مسحور کننده‌اش در جهان ادامه می‌دهد و حتی برخی فیلسوفان نامدار چون افلاطون، سقراط، فردریش نیچه، مارتین هایدگر و غیره را به سلک

مریدی خویش درمی‌آورد و هواخواهانی نستوه می‌یابد.

افغانستان سرزمینی است با جغرافیای وسیع که میزبان تمدن های متعددی در طول تاریخ بوده است. بسیاری از شهرهای باستانی و بزرگ در افغانستان مانند هرات، بلخ، بامیان، غزنه، قندهار، غور، تخار، کابل و... از روزگارانی بدینسو مهد فرهنگ و هنر بودند و بسیاری از مفاخر، بزرگان، اندیشمندان مسلمان و عارفان در این جغرافیا بالیده و از همین شهرها برخاسته‌اند. متاسفانه جنگ‌های داخلی بسیار، پریشانی‌ها، نابسامانی‌های اجتماعی، فقر اقتصادی و هزاران مصائب دیگر که مردم افغانستان طی قرن ها با آن دست و پنجه نرم می‌کردند و میکنند، مجال رشد و بالندگی ادبی را از شاعران و نویسندگان این کشور گرفته است. ولی با آنهم هنوز که هنوز است شعر به حضور مسحور کننده‌اش در این مرز و بوم ادامه می‌دهد و می توان شاهد حضور شاعران توانایی درهر گوشه و کنار آن بود.

محترم داکتر ایمل آرمان از جمله شاعران و نویسندگان چیره دست این کشور بوده که با اشعار و سروده های زیبایش به زبان رعنای پشتو غوغایی را به پا نموده است. اشعار وی به زبان بسیار ساده اما پر محتوا و در ابعاد متنوع اسلامی، اجتماعی، میهنی، فرهنگی و تصوف سروده شده است. وی در بیان الفاظ بسیار بی باک بوده و با اشعارش نابسامانی های موجود را به شکل صریح نقد نموده است. کلمات ایشان همیشه از دل اتفاقات، دردها، رنج‌ها و احساسات آدمی جوشیده و نه فقط شعرهای سیاسی و اجتماعی، بلکه آنهایی را که از عشق و دوستی می‌گوید هم به اندازه کافی تأثیرگذار است. توجه خاص آرمان به موضوعات اسلامی و دینی نشان دهنده اعتقاد راسخ وی به دین مبین اسلام میباشد، که اهمیت این موضوع را می توان در این اشعار به صراحت مشاهده نمود:

ټول عالــم روان ؤ له یو مخــې جهنم لــور تــه
رب پرې رحم وکړ چې نازل شو قرآنـــي نظام

***

د شرق او غرب واړه ډاکتران پرې مـتفق دي
بې شمېره علاجونو کــــــې نام وره ده روژه

از میان انواع نقش‌های ادبی و ارزش‌گذاری‌هایی که در ادبیات مطرح است چیزی است که فقط به ساختار شعر و خود متن تکیه می‌کند، یعنی اینکه این شعر به کجا و به چه تعلقات اجتماعی و به خصوص انسانی وابسته است که به این دلیل در اغلب این اشعار نمی‌توان حدس زد برای کیست. شاعر باید نگاه خود را به عنوان یک انسان به زندگی مطرح کند؛ آن زمان است که می‌توانیم به نقش اجتماعی شعر برسیم. توجه آرمان در این زمینه قابل تعمق است.

دا نوم ځنګه خپور شوی، شول نومونه ټاپېټانېک
رواجــونه ټاپېټانېک شـــــو، بازارونه ټاپېټانېک
ارمانه! یوو بې علمه چې هر څیز د بله غواړو
د کفر تقلید زور شو، شــول فلمونه ټاپېټانېک

شعر تزریق احساسات، عواطف و اندیشه‌ها با تکیه بر زبان و تغییراتی در زبان است. اتفاق‌هایی که در زبان می‌افتد، در واقع تاثیر رفتارهای ضمیر ناخودآگاه ما بر زبان است. آرمان به عنوان یک میهن پرست واقعی درد ملت خویش را فریاد می زند و در شعر وی عشق به وطن و میهن را به وضوح می‌بینیم.

کلونه کـــېږي ته د دي خاورې ماتم ته ګوره
سر دي کړه پورته! لږ زما د زړګي غم ته ګوره
***
افغانه وروره خپل افغان پېـژنه
زخمي زخمي افغانستان پېـژنه
***
دا وطـن د ننګيــــالو دی، ننګيالي يې زېږولـــي
هر يو تن باندي چې ګورې، پرهرونه هسې نه دي
آزادي مو ده ګټلـــې، مونږ بچې يـــو د ملالـې
انګرېزان مو دي شړلي، تاريخونه هسې نه دي

سخن از محبت و عشق به عنوان پرکاربردترین الفاظ در دست شاعران و عارفان، از جمله مواردی است که احتیاج به توضیح نداشته و ندارد؛ آرمان عاشقانه می سراید:

مينه يو جذبه ده چې په زړه کې شي داخله
د زړه په ســـر نڅېږي اندمـــونه لوبـــوي
***
مينه يو رڼا ده چې د زړه په کور کې راشـي
نفاق په اتفاق کړي سـحرونــــه لـــوبوي

هنر و فرهنگ به عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی تشکیل تمدن‌های بزرگ، نقش مؤثری در انسجام و نمایان ساختن هویت فرهنگی جامعه دارد و شاعران در اعتلای فرهنگ و تمدن نقش مهمی را ایفا می‌کنند. به عباره دیگر شعر و ادبیات ستون فقرات هنر است و اگر این حوزه تقویت شود، دیگر هنرها نیز در جامعه متجلی می‌شود. اشعار داکتر ایمل آرمان با کمال زیبایی ابعاد متنوع اجتماعی و فرهنگی را در بر گرفته که با مطالعه آن خواننده به وجد می آید.

در پایان موفقیت های بیشتر این شاعر جوان را در بیان حقایق و اسرار و رموز حکمت و عرفان از خداوند منان می خواهم.

با کمال حرمت

پروفیسور محمد نعیم عظیمی | خزان ۱۴۰۰ | هرات افغانستان

د دېکلوماتور په حيث

دېرى وخت پر ټولنيزو رسنيو د ګڼو پښتنو شاعرانو، د وطنی مينې، اصلاحي، تصوفي او له عاطفې ډک شعرونه دېکلومه کوم، دېرى ملګري هر وخت د نوې دېکلومې پوښتنه کوي، وايي هم خرما او هم ثواب، ملګري خپله ادبي تنده پرې ماتوي او په ضمن کې زما ادبي تنده هم خړوبوي. که څه هم شاعر نه يم، يو ژورنالېست او دېکلوماتور يم، د شعر په جوړښت ډېر نه پوهېږم، خو بيا هم د شعر شه والی، جذبه او هنر يې راته مالومېږي، دا يوازې ماته نه بلکې هر دېکلوماتور ته مالومېږي. هر انسان د خپل ذهن او فکر سره سمه رويه او زده کړه کوي، د ارمان صاحب غزلونه تر دېره په وطنی مينه او په ټوله کې انساني عاطفې باندې راڅرخي، د شاعر له پاره په شعر کې تر ټولو مهم د ټولنې حقيقت په خورا هنري شاعرانه ژبه بيانول دي، چې رشتيا هم د ارمان صاحب په غزلونو کې دا هنر سته.

د يو دېکلوماتور په حيث زه وايم، هغه غزل زما له پاره شکلی دی چې په وېلو کې په کې ژبه بنده نه سي، روان غزل وي، دېکلوماتور يې په دېکلومه کولو کې خوند حس کړي او هر ډول ږغ ته خپل ځان سم کړي، نو شه غزل ده.

د ارمان صاحب ډېر غزلونه او ازاد شعرونه ما دېکلومه کړي دي، چې هم ما او هم اورېدونکو خوند ورڅخه اخېستی دی، يو شوخي دي په کې وي، کله چې د ارمان صاحب نوی غزل دېکلومه کړم، زه ارمان صاحب ته د هغه د غزل صفتونه کوم، دی بيا وايي يا، ستا اواز شکلی دی، زما او د ده پرېکړه هر ځل همداسې پاتې سي، خو زه بيا وايم چې رشتيا هم د ارمان صاحب غزلونه شکلي او د شه هنر درلودونکي دي.

تر کومه چې زه خبر يم، د وطن حالاتو ته په کتلو، ارمان صاحب د ډېرو بوختياوو سره سره بيا هم شکلي شعرونه سره يوځای کړل او شعري ټولګه يې چاپ ته وړاندې کړه، ګوتې او قلم مو برکت ناک سه، تاند، سر لوړی او کاميابه اوسې.

درنښت

ژورنالېست او دېکلوماتور محمد الياس الهام
۱۴۰۰ لېږديز لمريز - ژمی | کندهار افغانستان

سرلیکنه

ژوند د سختېو، خوارېو، کړاوونو ګاللو او زغملو نوم دی. په هر حالت کې د ژوند ناخوالو او بدو حالتونو سره باید مبارزه او مقابله وشي. ممکن مونږ هيڅکله يو پوره او سل سلنه د خپلې خوښې سره سم ژوند ونه لرو، ولې په باور سره کولی شو يو خوشاله ژوند ولرو، په داسې حال کې چې په ژوند کې بې ځايه تمې ونلرو او په خپله برخه قانع واوسو.

ژوند له ګواښونو او پېښو ډک وي، ډېری وخت اړينه وي چې ژوند کې ځينې ګواښونه ومنو او تر ممکن حده يې تاثيرات را کم کړو، انسان بايد هيڅ وخت تسليم نه شي ولو که له ماتې وروسته هم وي. هغه کسان چې له کورنۍ ميراث ورته نه وي پاتې او اړينه پانګه په لاس نلري بايد ډېر زيار او کوښښ وکړي، ترڅو د خپل ژوندانه موخې ترلاسه کړي، هر انسان بايد ژوند کې ځرګند ليد لوری او موخې ولري او د خپلو موخو ترلاسه کولو لپاره بايد سرچينې په ګوته، برابرې او ورته هڅه او هاند وکړي.

ګران افغانستان کې هر انسان هوسا او سوکاله ژوند نلري، په ځانګړي ډول د هېواد خوار او بې وزله وګړي يې چې د څلورو لسيزو جګړو ترېنه هر څه اخېستي. نن مو هېوادوال په ډېر ناوړه امنيتي او اقتصادي شرايطو کې ژوند کوي، ځينې يې حالاتو او وخت سره سم خپل ژوند تېروي، ځينې د دې سربېره چې ښه پوهېږي چې د نړۍ ټولو هېوادونو د افغانانو پر مخ خپلې دروازې تړلې دي، په درنه سترګه ورته نه ګوري، خو بيا هم غواړي خپل خوږ هېواد پرېږدي او نورو هېوادونو ته کډوال شي، ترڅو د هېواد څخه بهر هوسا او آرام ژوند ولري. متاسفانه، ځينو هېوادوالو او سياسيونو د هېواد هره هستي او نېستي چور او تالان کړه، اوس له هېواده بهر د شاهانو پشان ژوند کوي، هغوی څخه نو بيا افغانان او افغانستان هېر دی.

د ګران هېواد ناخوالو او بدو حالتونو مې په ژوند ژور تاثير درلوده او لا يې لري. ډېره هڅه کوم چې خپل ګران هېواد او هېوادوالو ته په هر ډګر کې څنګه چې اړينه ده خدمت وکړم. د خپل هېواد او هېوادوالو خدمت پر ځان فرض ګڼم. خپل ځان هر وخت د الله پاک او ملت پر وړاندې مسؤل ګڼم.

زمونږ هېواد ځينو فاسدو او بې لارو افغانانو لوټ او تالا کړی، بايد له هر ډول فساده ځان وساتو او د فساد پر وړاندې کلکه مبارزه وکړو، که چا د يوې افغانۍ فساد وکړ، پوه شئ که يې لاس بر شي، نو له ميليونونو افغانېو پورته فساد هم کوي، هر انسان بايد هره ګړۍ تيار وي، ترڅو خپل وجدان او نورو ته حساب ورکړي او ځان د نورو پر وړاندې مسؤل او حساب ورکوونکی وګڼي.

په تېرو دوه لسيزو کې مې په يو شمېر ملي او بين المللي موسسو کې دندې ترسره کړي او

ګرانو هېوادوالو ته مې لازمې تخنيکي او مالي چوپړتياوې برابرې کړې دي، د دې لپاره چې د ګران هېواد د ټولنيز او اقتصادي پرمختګ لامل وګرځي.

په تېرو دوه لسيزو کې مې خپلو ملګرو سره وکولی شول چې په هېواد کې د فقر او بېوزلۍ د لمنځه وړلو، د بېکارۍ د کچې ټيټولو، خوراکي خونديتوب، اقتصادي او ټولنيز پرمختګ لپاره اړينې مالي او تخنيکي مرستې برابرې کړم.

الحمدلله په زرګونو هېوادوالو ته مې د انګليسي ژبې، کمپيوټر، انټرنېټ او د سوداګريز مديريت روزنيز پروګرامونه برابر کړي او ځوان نسل مې د نوې تکنالوژۍ او عصري زده کړو سره اشنا کړی، په دې موخه چې ګران هېواد ته د ښه خدمت جوګه شي. د کرنې سکتور د ودې په موخه مې په لسګونو تخنيکي او مالي څېړنې ترسره کړې او د خپلو څېړنيزو راپورونو او سپارښتونو په وړاندې کولو سره مې د مالي تمويل کوونکو هېوادونو او موسسو څخه بزګرانو او ملي پانګوالو لپاره اړينې تخنيکي او مالي مرستې ترلاسه کړې دي، هېوادوالو کې مې د نوښت او کاروبار پيلولو روحيه پياوړې کړې او زيات روزنيز او کاري فرصتونه مې ورته برابر کړې دي، د ملي او بين المللي سوداګرۍ ودې ته مې هڅې کړې او بېوزلو کورنېو ته مې تر خپله وسه اړينې عايداتي سرچينې ورپېژندلې دي. له نېکه مرغه په لسګونو کوچنيانو ته مو په بهر کې د زړه عملياتونو او درملنې زمينه برابره کړې چې له عملياتونو او درملنې وروسته د پوره روغتيا لرونکي دي. هر انسان تر خپل وس پر دی، نو اړينه ده په هر حالت کې بايد خپله دنده او مسؤليت وپېژنو او د خپل ولس اعظمي خدمت وکړو.

د ستر څښتن تعالی ډېر شکر ادا کوم چې اوس هم د ګران هېواد د کرنيزې پراختيا او پرمختيا په موخه د کرنيزې پرمختيا صندوق د رئيس په صفت دنده ترسره کوم، چې له همدې لارې د هېواد په لسګونو زره بزګرانو، ډېری کرنيزو کوپراتيفونو، کرنيزو سوداګرو او سوداګرېو ته تخنيکي او مالي چوپړتياوې وړاندې کوم او له همدې لارې د هېواد او هېوادوالو خدمت کوم.

څنګه چې پوهېږئ پښتو د پښتنو د توکم زړه او لرغونې ژبه ده. پښتانه د پخوا زمانې راهيسې د مېلمه پالنې، ننګ، غېرت، وفادارۍ او د داسې نورو ځانګړتياوو پر بنسټ ټوله نړۍ کې پېژندل شوي دي. زمونږ او ستاسې پلرونو او نيکونو د پښتو ژبې ځانګړې ساتنه کړې او څوک يې نه دي پرېښې، ترڅو دې ژبې ته په سپکه سترګه وګوري، مونږ ته هم په کار ده ترڅو خپلې ملي ژبې ته ځانګړې پاملرنه وکړو، پښتو زده او نورو ته يې وښايو، د نورو ژبو څخه ليکنې او اړين اثار وژباړو، ترڅو پښتو ژبه لکه د نړۍ د نورو ژبو په شان غني او بډايه شي.

ليکوالۍ او شاعرۍ سره مې له پخوا مينه وه او کوښښ مې کاوه چې خپلې ليکنې او شعرونه ولرم، ننګرهار عالي لېسه کې قدرمن استاد يار محمد کوچي به مونږ ته په خورا ډېر شوق او ذوق سره درس راکاوه، نو له همدې کبله مونږ به د پښتو ژبې درسي ساعت ته د خپلو ګوتو په بندونو ساعتونه او ورځې شمېرلې، خدای بخښلي استاد به د خپل مضمون درس ورکولو سره سره د پښتو ژبې تاريخ او ادب په اړه زيات سيمينارونه او لېکچرونه راکول او مونږ به يې زيات هڅولو

او د زړه له اخلاصه به یې درس راکوه.

د ګران هېواد ډېری شاعرانو سره مې په لسګونو مشاعرو کې ګډون کړی او د هر یوه له شعر مو خوند اخیستی. الله پاک دې ټول تاند او آباد لري.

د هر شاعر او لیکوال د لیکلو ځانګړی طرز وي، چې په ادبي اصطلاح ورته سبک وایي. د ځینو شاعرانو شعرونه او سبکونه سره دومره ښکاره او ورته وي چې په اسانۍ سره پېژندل کېدی شي لکه د رحمان بابا، حمید مومند او خوشحال خان خټک شعرونه بېل بېل سبکونه لري، خو د فکر او مانا له حېثه یې رنګ له ورایه مالوم دی.

لومړیو کې یو شاعر ته په کار ده چې د شعر او لیکوالۍ لومړني اصول ولولي او ځان پرې پوه کړي او بايد کوښښ وکړي چې د فن او هنر له مخې څومره لفظي او معنوي ښېګڼې چې د شعر او لیکنې لپاره په کار وي په خپلو لیکنو او شعرونو کې ولري.

د خپلو فرهنګي هڅو بهیر کې مې د رڼا او علم په نامه په انګلیسي ژبه خپرېدونکو ورځپاڼو سره پوره مرسته کوله او په ډېرو لږو امکاناتو به مو په ننګرهار کې مینه والو ته په انګلیسي ژبه خپرونې برابرولې.

غواړم یاده یې کړم چې د هېواد ختیځو ولایتونو لپاره د خپرېدونکې **سالو** (علمي، ادبي او ټولنیزې) مجلې بنسټ مې کېښود او د یادو څلورو ولایتونو لپاره به مې په ښه او لوړ کېفیت خپرونې وړاندې کولې، په لسګونو ورځپاڼو او مجلو ته مې خپلې لیکنې او شعرونه ورکړي او هېوادوالو ته مې په چاپي بڼه د علمي ګټې اخیستنې په موخه وړاندې کړي دي.

همدا ډول د ګرمو اوبو کبانو د روزنې او پالنې برخه کې د لیکل شوو اثرونو نشتوالي له امله مې د کب پالنې علمي او عملي لارښود سږ کال بیا ځلې چاپ کړ، همدارنګه له تېرو درېو کلونو راهیسې د **پرمختګ** (کرنیزې، علمي او ټولنیزې) مجلې د مدیر مسؤل په صفت دنده هم ترسره کوم. د دې سره سره د لسګونو بوختیاوو ترڅنګ کوښښ کوم، چې د پښتو شعر او ادب ته د زړه له تله خدمت وکړم. الله پاک دې د لازیات خدمت کولو توفیق راکړي.

په ۱۳۸۴ لېږدیز لمریز کال کې مې پرېکړه وکړه چې د خپلو شعرونو ټولګه چاپ کړم. کله چې مې ټولګه چاپ ته چمتو شوه، نو په هماغه اونۍ ځینو قارېدلو پاڅونکوونکو مې کاري دفتر ته اور ورته کړ، د شعرونو کتابچې، یادښتونه او لیکنې مې د اور خوراک شوې، همدا وه چې د شعرونو سوځېدلو زیات ودردولم او بیا مې د چاپ په هکله فکر هم ونکړ.

دا ځل مې بیا هوډ وکړ، چې انشاالله خپله لومړۍ یانې همدا شعري ټولګه **(ستا له غمه)** چاپ کړم او هم به راتلونکې کې زیار باسم، ترڅو درې نور چاپ ته چمتو کتابونه مینه والو او د مسلک خاوندانو ته د چاپ په ډول وړاندې کړم.

له خپلو ټولو هغو دوستانو او ملګرو د زړه له کومې مننه کوم چې تل یې زما شعرونه، نظمونه

او لیکنې خوښې کړې او زه یې هڅولی یم چې لا ډېر شعرونه او لیکنې مینه والو ته وړاندې کړم او له دوی بیا هم مننه چې د دې شعري ټولګې په کمپوز او چاپ چارو کې یې راسره مرسته کړې ده:

غواړم له ټولو دوستانو مننه وکړم چې د کتاب د چاپ په برخه کې یې له زړونو مرسته کړې او دا کتاب یې تر دې دمه راورساوه. له ګران ورور ښاغلي څارنوال سید فریدون میاخېل نړۍ مننه او کور یې ودان چې د شعري ټولګې په چاپ کې یې پوره زیار او کوښښ وکړ، په خپلو ارزښتناکو سپارښتنو یې لا ښکلا وروبخښله او د ورورۍ حق یې ادا کړ.

له ښاغلي پروفیسور نعیم عظیمي مننه چې په شعري ټولګه یې لیکنه وکړه او خپل ارزښتناک نظرونه یې راسره په کې شریک کړل. له خوږ ژبي دېکلوماتور ښاغلي محمد الیاس الهام د زړه له کومې مننه چې تل یې په خپل خوږ غږ زما شعرونه او نظمونه دېکلومه کړي او د مینه والو ادبي تنده یې پرې تل خړوبه کړې ده. همدارنګه له ګرافېک ډیزاینر ښاغلي عارف بېکران مننه او په ګلالېو ګوتو یې برکت، چې دا ټولګه یې په ډېر ښکلي ډیزاین چاپ ته وړاندې کړه.

ستاسې د ټولو د مینې پوروړی یم، له تاسې ټولو مننه، بیا مننه او بیا هم مننه، سرلوړي اوسئ.

هیله لرم زما دا توري کرښې چې د زړه درد او غږ مې دی د ټولو مینه والو خوښې شي او د مینه والو ادبي تنده پرې ماته شي. لوی څښتن تعالی دې راته خپلو هېوادوالو او په ټوله کې ستر بشریت ته د لا خدمت کولو توفیق راکړي. آمین!

درنښت

ډاکټر ایمل ارمان

۱۴۰۰ لېږدیز لمریز - ژمی | کابل افغانستان

اسلامي نظام

راوړو محمد (ﷺ) چې دې دنیا ته آسماني نظام
ځکه معتبر شو چې تل پاتې عالمي نظام
ټول عالم روان ؤ له یو مخې جهنم لور ته
رب پرې رحم وکړ چې نازل شو قراني نظام
نړۍ ټوله پرته وه په تیارو د وحشتونو کې
حضور کړله روښانه چې یې راوړو الهي نظام
ډېر غلامان خلاص شو له ستم د جابرانو نه
زړونه یې شو روښانه چې یې قبول کړ د خلاصي نظام
غم د مظلوم نه خوري که هر څومره رسېدلی وي
سپک او شرمنده دې وي هر ځای کې طاغوتي نظام
موږ افغانان هر چاته په سترګو کې اغزي چې یو
دین زموږ اسلام دی، مونږه نه غواړو کفري نظام
موږ دښمن ته هر وختې مېړانه ورښودلې ده
د یو قانون پابند یو غواړو هر وخت اسلامي نظام
ته ارمانه! هر وختې په مینه کې صادق ښه یې
ښکلی دې وطن دی خوښوه دا سروري نظام

رڼا

مایوسي لویه بلا ده
د خپل ځان سره جفا ده
د الله دربار ډېر لوی دی
تل تیارو پسې رڼا ده
کلک باور دې په رب ساته
ستا هر خېر ته یې رضا ده
خېر یې رسي ټول عالم ته
تل ګناه زما او ستا ده
هر څه راکړې بې حسابه
ورته تل مې تمنا ده
ثنا وایم رب کریم ته
د الله(ج) وعده رښتیا ده
د هغه له دره یې غواړم
رب غني ته مې دعا ده
ارمان! رب ته تمه ساته!
د هغه در ته رڼا ده

فکرونه

څومره مې له درده دي فکرونه ډک
ویرې نه مې ټول شولو خوبونه ډک
دلتـه قـدر نـه لـري عبث شـولو
خوشـې مې ماغـزه لـه کتابونو ډک
هـر سـړی دي دلته هلته قـدر کړي
وي دي چـې روپیو نـه جیبونه ډک
ښه به وي چې سوال چاته ونکړې نور
خلک مرسته نکړي تور یې زړونه ډک
مینـه د اشـنا قسمت غنا غـواړي
بنـد دي نصیبونـه قسـمتونه ډک
هر څه دي پریمانه، خو ارزان نشول
هر څه ګران خرڅیږي، دوکانونه ډک
دلته به مې ژوند چیرې ونشي نور
یمـه سـرګردانه شـول وختونه ډک
وه آرمانـه! څـه تـه دلتـه پاتې یې؟
او هلته عزت نشته دی کمپونه ډک

ناقرار قلم

کلونـه کېږي تـه د دې خـاورې ماتم تـه ګوره
سـر دي کږه پورتـه! لږ زما د زړګـي غم ته ګوره
آهونـه خېـژي د زړه سـره هیـڅ قـرار نلـرم
لوګي چې خېژي له هر چمه دې ستم ته ګوره
د زړه بلبل مې مرور دی زوړ بوستان نه ښکاري
پـرې نـه رغېږي نـن هماغه زوړ ملهـم ته ګوره
ښـکلي وطـن باندې روښـانه د رڼـا ډیوې وې
تیـارې خورې دي، تـه زموږ د کلي چم ته ګوره
هسـکه شـمله مو د بابـا وه څه وطـن ؤ زموږ
اتـڼ ویده دی ترینه هاخوا تـه جهلم ته ګوره
د وطن پېغلې مو په بل وطن کې خوارې ګرځي
یتیـم ژړېـږي ناقـرار زمـا قلم تـه ګـوره
د غـم سـیلۍ پـرې لګېدلـې هیـڅ ارام نلـري
اوښـکې بهیـږي د ارمان د سترګو نـم ته ګوره

د تکبیرونو ښار

افغانــه وروره خپــل افغـان پېژنــه
زخمــي زخمــي افغانســتان پېژنــه
دسرو مرغۍ، لعل او مرجان دي په کې
ترېنــه چاپېــره غلیمــان پېژنــه
د بــلال کــور د تکبیرونــو ښــار دی
د هــرې لــوري نــه آذان پېژنــه
نــن ګیدړانــو پــرې یرغــل راوړی
د زمــرو کــور زمــوږ جانــان پېژنــه
نــن شــرابي پــه نشــه خــوب لیدلی
خپل زوړ دښمن خبیث انسان پېژنه
غماز به هیڅکله مو خپل نشي نور
د خپل هېواد ټول ګاونډیان پېژنه
افغانــه وروره! اتحــاد تــه کینــو
د قصبــې ایمــل ارمــان پېژنــه

بختوره روژه

الله سـره پـه مینـه کـې بهتـره ده روژه
بې شـانه یـې حکمتونـه، معتبـره ده روژه
د هـر مرض شـفا ده دا طبیبه ټاکل شـوې
عقبـا کـې هم لـه هر څـه معطـره ده روژه
که غواړئ چې روغتیا مو وي تر تله برقراره
اطاعت یې تاسو وکړئ، بختوره ده روژه
د شرق او غرب واړه ډاکتران پرې متفق دي
بې شمېره علاجونو کې نام وره ده روژه
د معدې د ضعف لپاره هم بهتره ده پرهېز کې
که زیاتوالی وي د وزن ګټوره ده روژه
الله دی بې نیازه دا پر مونږه امتحان دی
ورېـــږي رحمتونـــه را د بـــره ده روژه
ارمانه! ته که غواړې د تقوا صفت پیدا کړې
الله تـه رجـوع وکـړه بـا اثـره ده روژه

خاونده بیا که راشي!

خاونده بیا که راشي
د ماشومتوب وختونه
د لېونتوب وختونه
چې به مو ټوله ورځې
د خپل همزولو سره
د دې ګودر پر غاړه
آبادول کورونه
***
خاونده بیا که راشي
هغه نشه د ځوانۍ
چې به خمار ګرځېدم
هغه بلبل د زړه مې
چې به يې نغمې ويلې
***
خاونده بیا که راشي
زموږ ګودر غاړې ته
هغه حسينې پېغلې
چې به په ډلو راتلې

د کور نه سترې راتلې
خو د ګودر پر غاړه
يوه شېبه خپلو همزولو سره
د زړه خواله وکړه
سترېا به يې هېره شوله
***
خاونده بیا که راشي
د هېواد سپينې ګلالۍ کوترې
د ارامۍ او سوکالۍ کوترې
چې ځو لسيزې مخکې
له دې خاورې تللې
***
خاونده بیا که راشي
د رحمتونو باران
چې وچکالي ورکه کړي
د شنو فصلونو باران
ټول په زارۍ يوو درته
د کبريا خاونده .....

۱۳۸۰ لېرديز لمريز کال - ننګرهار

افسوس

خپلو پردو وخوړو، څو لېونو وخوړو
خو رقيبانو افسوس، ښه په مزو وخوړو
دا د لړمې بچي، د مور په غوښه لګيا
هېواد يې لوټ تالا کړ، پردو جګرو وخوړو
څو ليوني راغلي، څه يرغلګر راغلي
چې پرې اخته يو مدام، دې اندېښنو وخوړو
ښاېست خو خداى ورکړى، لېوني مونږ پسې يو
دغه خوبانو والله، سم په نخرو وخوړو
ښاېسته ځوانان زمونږه، دې څو لسيزو يوړل
د څو کلونو څخه، دې تورو شپو وخوړو

څه چل شوى

په دې سيمه پر دې ښار مو څه چل شوى
د دې خلکو په روزګار مو څه چل شوى
چې هر وختې به يو جمعې ته راتلل ټول
د مسجد په صف قطار مو څه چل شوى
ډېر څوک نشته په هر ځاى کې خاموشي ده
ټول خالي دى، په بازار مو څه چل شوى
چې به مينه، ورورولي وه په وطن کې
نفاق خپور دى، په ګفتار مو څه چل شوى
باران نشته، واوره نشته، وچکالي ده
په کابل، په ننګرهار مو څه چل شوى
د ارمان وينا وي سخته، خو رښتيا وي
روزګار نشته، په هر کار مو څه چل شوى

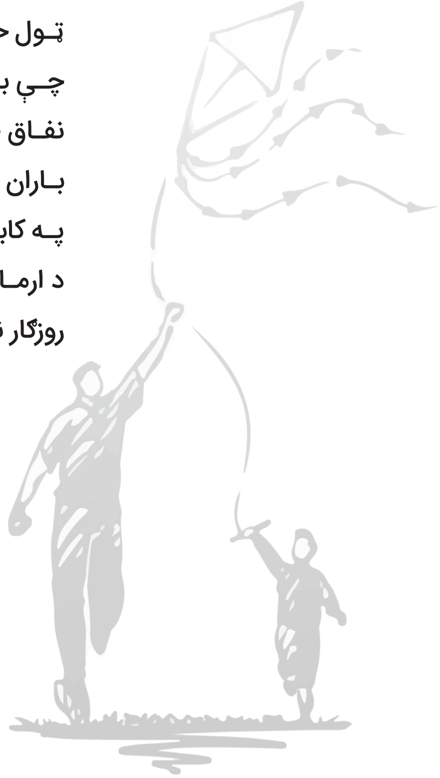

سترګې

چې چا خوړلی وي ګوزار د سترګو
نور به رانشي پر دې لار د سترګو
ښکلو نه تمه د وفا که کوې
ما يې ليدلی دی روزګار د سترګو
په سترګو سترګو ګرځېدلی يمه
راته مالوم دی هر بازار د سترګو
په زور او زېر به يې ښه پوه کړمه زه
که مې مونده کړ، خريدار د سترګو
په زړه داغلی کلی او کور پرېږدي
څوک چې ستي شي په انګار د سترګو
د سترګو سترګو کيسې ډېرې شولې
هر چا ويل زه يم بيمار د سترګو
ارمان له تورو سترګو اور اخېستی
ځکه مونږ نه دی په ديدار د سترګو

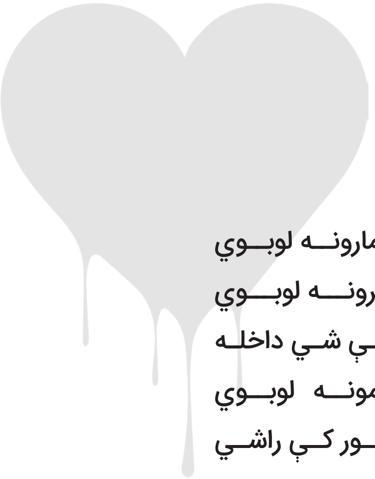

لېونی عشق

نور عشق هم لېونی شو خمارونه لوبوي
د سرو وينو ډنډو کې پرهرونه لوبوي
مينه يو جذبه ده چې په زړه کې شي داخله
د زړه په سر نڅېږي اندامونه لوبوي
مينه يو رڼا ده چې د زړه په کور کې راشي
نفاق په اتفاق کړي سحرونه لوبوي
زاړه خوبونه لاړل اوس خوبونه ليوني دي
توره شپه کې راشي، ځوان عمرونه لوبوي
دا جوش دی، که جنون، چې شول خيالونه مې بې واکه
دې سترګو ته اشنا ستا تصويرونه لوبوي
بې قدره دومره نه يم څومره تا ته چې زه ښکارم
دا ځوان احساس مې هر وخت غزلونه لوبوي
ښکاري نه يم دې لاره کې رقيب لره مې ناست يم
دا شوخ نظر مې ګوره سره اورونه لوبوي
زما خوږه دلبره ارمان سوی ستا په عشق کې
سکروټې لاس کې اخلي انګارونه لوبوي

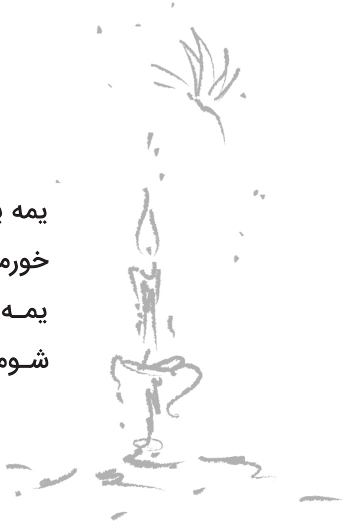

پتنگ

یمه پتنگ د پانوس شمعې ته تاوېږم ځکه
خورمه غوټې په سرو لمبو باندې سوځېږم ځکه
یمه پتنگ کوومه مینه د پتنگ پشان
شومه فدا له دې دنیا نه روانېږم ځکه

نن

په زړګي مې راورېږي، یاره ته
په هیچا مې نه لورېږي، یاره ته
له سهاره مې نن بیا سترګه رپېږي
نن مې سترګو ته درېږي، یاره ته

وصال

که د یار سره وصال شي، ښه به وي
ترېنه جوړ که یو جمال شي، ښه به وي
هیڅ پوه نه یم چې په څه رانه خپه دی
که لږ جوړ په څه کمال شي، ښه به وي

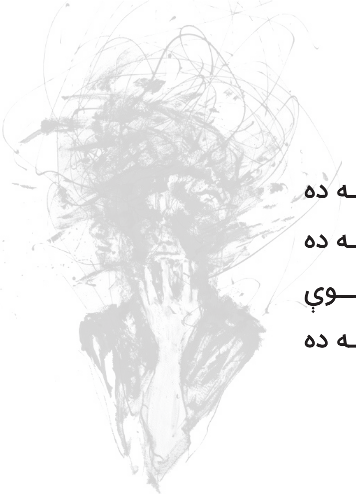

وعده

اشنا ژړا مې ده، خندا خو نه ده
پخه وعده مې ده، څه ستا خو نه ده
اشنا وعدې راکوې، چل به کوې
هره خبره دې، رښتیا خو نه ده

یقین

دومره مې یقین دی، چې اشنا راځي
زما نه لرې تللی یو ځل بیا راځي
له خپلو پردی شوی، حالاتو دی ځپلی
پخپل یار مې باور دی، خامخا راځي

غم

جانانه! لږ خندېږه پر ما غم راغلی دی
د تورو شپو نه وتی یو ماتم راغلی دی
زما نه خپه نشې! نن راغلی مې جانان دی
د ډېرو مودو ورک زما صنم راغلی دی

عشق

ځواني خو ښه وي، خو چې کله په جانان واوړي
زړه خپل لوګی کړي، چې په مینه کوم انسان واوړي
مجازي عشق باندې اخته وي ځان په اور سوځوي
په اور سوځېږي، چې دې کله په نادان واوړي
د ځوانی عمر خپل مجنون غونډې صحرا ته یوسي
غم کې کړېږي، ترڅو مینه کې کامران واوړي
پـه صـورت روغ وي، خو له ورایه لېونی ښـکاري
سـودايي ګرځـي، چې د مینې په خپـګان واوړي
د اشنا مینه کې وي غرق خیال په عقبا یې نه وي
نصیب که یې نشي، بیا په لور د بیابان واوړي
دنیا فاني ده مینه یې هیڅ وخت کې بقا نلري
څوک چې غلط شي بیا زما غونډې ارمان واوړي

غزل

د یـو ښـکلي فطرت کـې مې وفا لیدلـې نه ده
د تورې شـپې په مینځ کې مې رڼا لیدلې نه ده
د ژونـد هـره لحظه مې ټوله یار نـه نذرانه کړه
لا تر اوسـه مې د یار غېـږ کې پناه لیدلې نه ده
بیـا حسـینه لیلا راغلـه زما نه یـې مخ چپ کړ
پـه دې بانـدې غره وه ګوندې مـا لیدلې نه ده
د کمر په سـر ولاړ وم په اشـنا مې چغې وکړې
ګـودر شـو ترېنه پاتې نـن هیڅا لیدلـې نه ده
زمـا د خـوب ملکـه تـر سـبا بـه راسـره وه
پـه غم بانـدې اخته یم نن مې بیا لیدلې نه ده
ارمان یې په طلب شو، هره خوا یې منډې وکړې
پـه دې باندې خپه یم، چا رښـتیا لیدلې نه ده

بې غمه ناصح

نـن ګلونـه مـو زخمـي دي، دا ویرونـه هسـې نه دي
پـه هـر ځای کـې دي قبرونـه، بېرغونه هسـې نه دي
دا وطـن د ننګیالـو دی، ننګیالـي یـې زېرولـي
هـر یو تن باندې چـې ګورې، پرهرونه هسـې نه دي
آزادي مـو ده ګټلـې، مونـږ بچـي یـوو د ملالـې
انګرېـزان مـو دي شـړلي، تاریخونـه هسـې نـه دي
د خپـل پـاک هـدف لپـاره، کلی او کـور ؤ رانـه پاتې
سره روسان مو ترې ویستلي، وران کورونه هسې نه دي
پـه هر کـور کې زمونږ کونډې، پـه ژړا ټول یتیمان دي
دا پـه اوښـکو لمبېدلـي، ګرېوانونـه هسـې نـه دي
د تورتـم شـپې وې راغلـې، پـه مونـږ خـوارو افغانانو
لـه هـر تنه مـو پـرې شـوي، اندامونه هسـې نه دي
د ظالـم نظر سـپېره دی، وخت په وخـت کانې راولي
د هـر لـوري نـه ظلمونـه، دا ګواښـونه هسـې نه دي
ای ناصحـه یـې بـې غمـه، لږ زمـوږ حال نه خبر شـه!
د ارمـان پـه شـانې زرو کـې، ارمانونـه هسـې نه دي

پوښتنه

چې کله مړ شم تر مزاره مې راځې او که نه
د خاورو قبر، تر دیاره مې راځې او که نه
چې په سختېو دې زما پوښتنه ونکړله
چې شمه مړ دعا لپاره مې راځې او که نه
که په ما راغله یوه ورځ به دا په تا هم راځي
د هدیرې تر دنګ مناره مې راځې او که نه
که له اوله زه خبر وی ما به ځان ساتلی
پر اغزن قبر، پر دې شاړه مې راځې او که نه
اشنا خپه دې کړم، نور تمه زه له تا نلرم
د خوږ غزل تر یکه زاره مې راځې او که نه
ارمان خو مینه او وفا درسره ډېره وکړه
چېرې به ته تر ننګرهاره مې راځې او که نه

ښکلي

ګـورم هرې خـوا ته دي روان ښـکلي
ګل پشان ښاېسته، پرمونږه ګران ښکلي
هر خوا ته چې ګورم ښکلي ښکلي دي
ځمکه ترېنه ډکه، هم آسـمان ښـکلي
ښـکلي د يورپ خلک ډېر ښـکلي دي
شي دې له يو مخې مسلمان ښکلي
هر خوا ته مو ربه ښکلي ښکلي کړې
واوره کړه، ږلـــۍ او هم باران ښکلي
ښـکلي بـه د تل پشـانې ښـکلي وي
دوي به چېرې نشـي مهربان ښـکلي
زه ارمـان د خداى حسـن پرسـته يم
خداى دې له موږ نکړي پرېشان ښکلي

د زړه تسل

زړګيه مه غواړه رفتن د بې وفا په لوري
چې يې داغلی د هغه ظالم اشنا په لوري
زه غريبی سپېره بدن او ببر سری کړمه
قدر دې نکړي، نور ته مه ځه د ښکلا په لوري
ته مې منلې چې وعده او وفا ښه پېژني
دا اوسني ښکلي روان دي د جفا په لوري
دې ځو کلونو د وطن خلک بدل کړه راته
اشنا دې ګوره چې روان د خپل مدعا په لوري
د محبـت او د دنيـا خبـرې ډېـرې کېږي
زړګيه مه ځه د يو ښکلي د خندا په لوري
ارمانـه ګـوره! د فاني دنيا دسـتور او رواج
دنيا شي پاتې، هر سړی ځي د عقبا په لوري

غزل

د یوې پولې قرضداره، انسانانو کې مې شماره
دردېدلی یو انسان یم ملنګانو کې مې شماره
د ادم نه یې راحساب کړه تر دې دمه یې شماره
د ادم واړه بچیان یو، افغانانو کې مې شماره
د وختونو دې ناخوالو ګران وطن راته ویران کړ
په کلونو زورېدلی غریبانو کې مې شماره
که په رضا نه وي، یو ورځ به یې په زوره اخلم
د فرضي کرښې وراخوا حقدارانو کې مې شماره
ای رقیبه! ته تر ننه د بادار د لاس امسا یې
هر دښمن مې پرځولی په غازیانو کې مې شماره
دا چې سپین مخ ته ځلېږې هم وطن دې رسېدلی
د منت خواړه دې ورک شي مسکینانو کې مې شماره

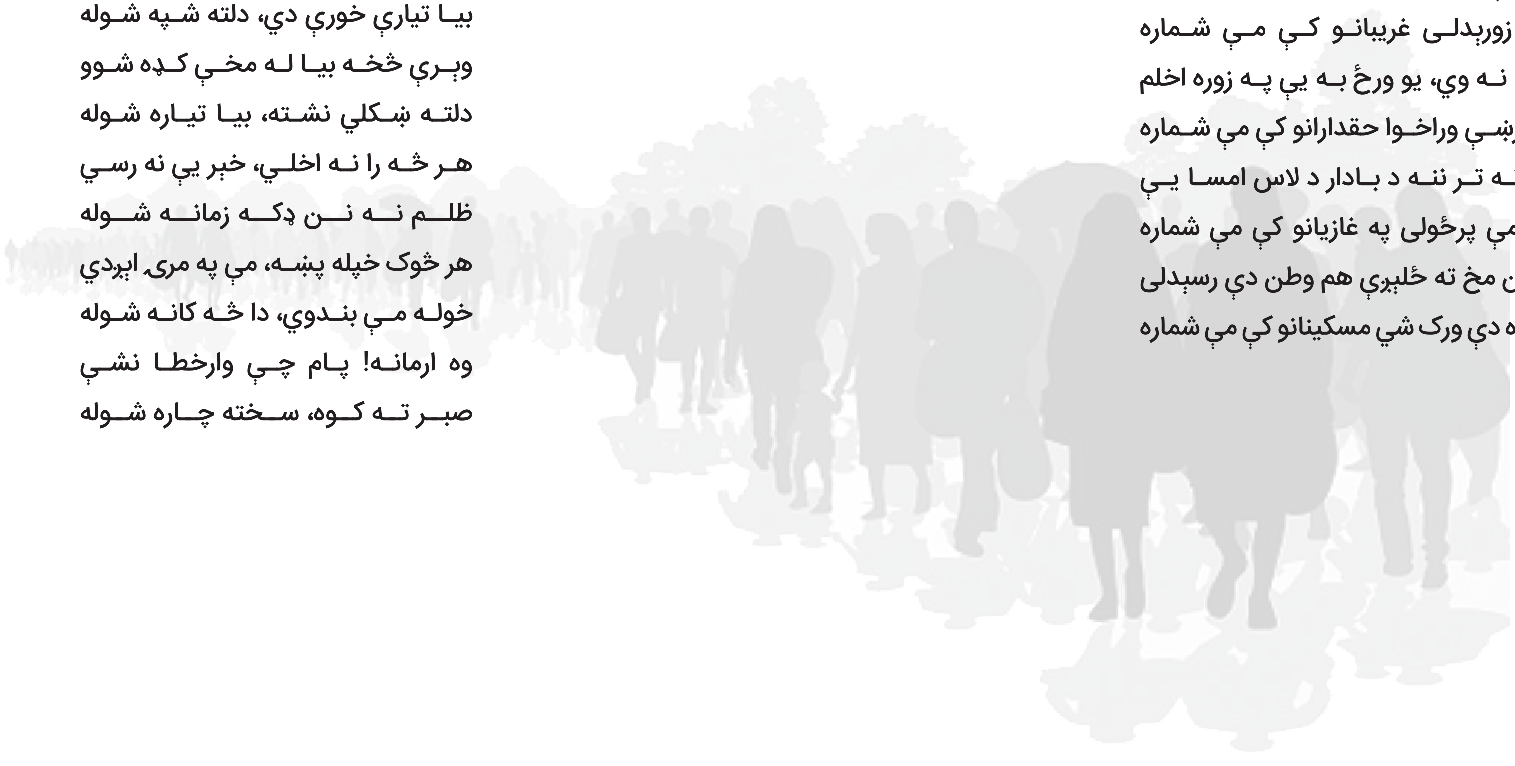

قافله

څومره مو تنها نن قافله شوله
خوا کې مو بیا ډکه هدیره شوله
ټول یوو ورته ناست که به دوی بیا راشي
ښکلو سره بیا زمونږ جرګه شوله
تتې دي د ښار د روښنایۍ ډیوې
بیا تیارې خورې دي، دلته شپه شوله
وېرې څخه بیا له مخې کډه شوو
دلته ښکلي نشته، بیا تیاره شوله
هر څه را نه اخلي، خبر یې نه رسي
ظلم نه نن ډکه زمانه شوله
هر څوک خپله پښه، مې په مرۍ اېږدي
خوله مې بندوي، دا څه کانه شوله
وه ارمانه! پام چې وارخطا نشې
صبر ته کوه، سخته چاره شوله

د اشنا سفر

ټـول ترېنـه روان دي پـه ازل دی د عقبـا سـفر
پاچا ترېنه روان دی، هم ملنګ کړي له دنیا سفر
دې فانـي دنیـا کې څـوک تر تله اوسـېدلی دی؟
وخت چې یې پوره شوی بیا یې کړی خامخا سفر
ډېر شاهان تېر شوي په هر وخت او هر زمان زموږ
نه یې لمانځو تلین، که یې کړی په هر خوا سفر
نن چې راټول شوي له هر خوا نه پښتانه ورونه
داسې راته ښکاري چې نن لمانځې د یو چا سفر
نه خو دا یو شـاه ؤ چې صفت یې د لښـکرو کړو
نـه پـه دنیـا خان ؤ چـې یې کړی د سـخا سـفر
دا ملنـګ پښـتون ؤ، خـو دښـمن یـې لړزولی ؤ
ویښ یې پښتانه کړه، په نصیب یې د رښتیا سفر
رښتیا چې دی پښتون ؤ، د پښتو حق یې ادا کړلو
موږ به هم ژوندی ساتو د دې په شان اشنا سفر
دا د ارمان څو کرښې وینا به ملنګ جان ته څه یې؟
وي دې صد رحمت پرې چې یې کړی د ښکلا سفر

۱۳۷۹ لېردیز کال - ننګرهار
په هېواد مئین شاعر ارواښاد ملنګ جان د ۴۳م تلین په یاد

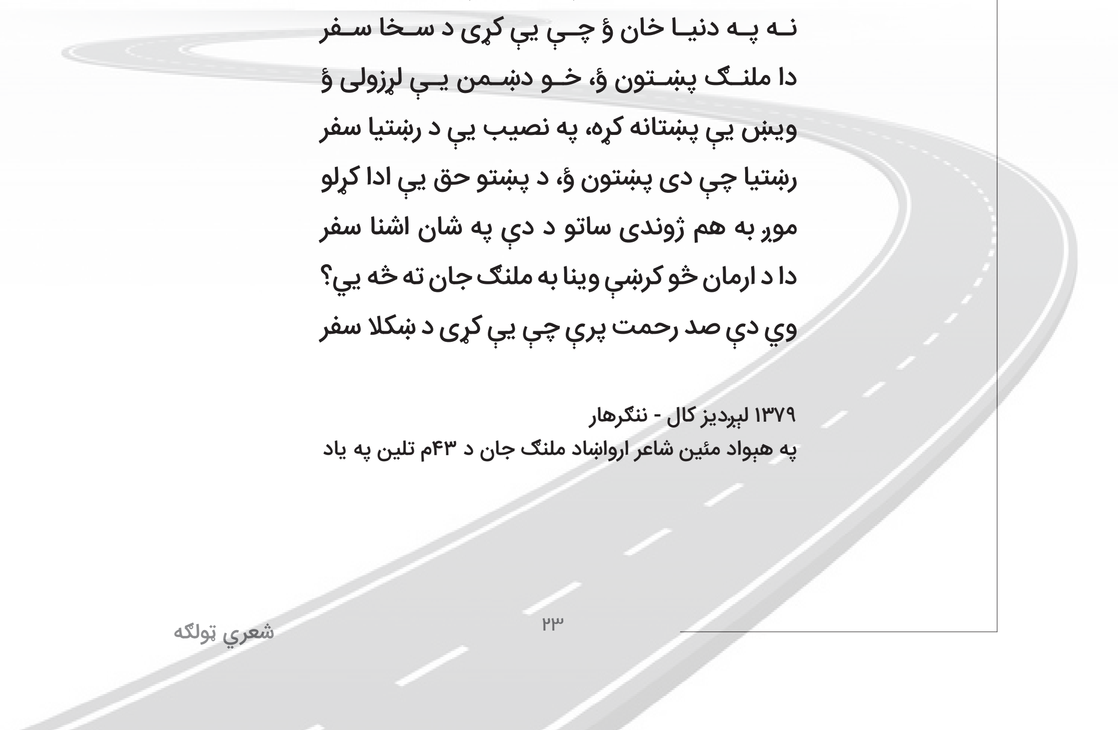

ښاغلی

ښکلی یې، ښـاغلی یې زما په نوم
هـر چاتـه منلـی یـې زما پـه نوم
نور خو به دې هر سړی ډېر قدر کړي
هـر چـا پېژندلی یـې زما پـه نوم
هغـه چـې دې دلتـه هلتـه پېژني
تـل یـې نازولـی یـې زمـا پـه نوم
تـورو ترږمـو نـه مې ویسـتلی یې
دلتـه رسـېدلی یـې زمـا پـه نـوم
دومـره زر پـه بیـړه ولـې لاړلـې؟
بیا به چېرې تللی یې زما په نوم؟
حسن او ښایسـت دې ثاني نلري
چـا بـه ته وژلـی یـې زما پـه نوم
مـا نـه دې تپـوس چیـرې ونکړلو
چـا کـره ورغلـی یـې زمـا پـه نوم
شـعر او په غزل کې دې زه ستایمه
بیـا دلتـه راغلـی یـې زما پـه نوم

غزل

د حسن پرېښته ده د هجران به څه پروا کړي
غریب مُطلب یې پروت دی، د فغان به څه پروا کړي
په حرامو لویه شوې، د غربت نه ناخبره
د خوارو غریبانو په تاوان به څه پروا کړي
شرابو په بوتلو نازېدلې ده حسینه
بې ستره، شرمېدلې د خپل ځان به څه پروا کړي
په ناز نخرو روانه په ستم کې ده، مکبیره
په غم کې کړېدلې ناتوان به څه پروا کړي
دا له دردونو، کړاوونو ناخبره پېغله
د کونډو یتیمانو په خپګان به څه پروا کړي
ارمان ورته جوړ کړی د نفرت کمربند ټینګ دی
په غم کې لوبېدلی، د زندان به څه پروا کړي

ټایټانیک

دا نوم څنګه خپور شوی، شول نومونه ټایټانیک
رواجونه ټایټانیک شوو، بازارونه ټایټانیک
زموږه نایان ګوره په سرونو څه نخرې کړي
فوجي کټینګ رواج شو، شول مودونه ټایټانیک
زموږ د ساده کلي سپینکی یار مې چې نن ګورم
فوجي کټینګ یې کړی، زلفې ولونه ټایټانیک
په ښکلي ننګرهار کې لوي مارکېټ هم ټایټانیک شو
سقاوه، حمام کې ګوره اوربلونه ټایټانیک
همدا فخر مو بس دی چې مسلم افغان یادېږو
نو څه له بیا رواج دي تقلیدونه ټایټانیک
د علم په دنیا کې له موږ وروسته عالمان شول
خو اوس یې راویستلي رواجونه ټایټانیک
زموږ د ګران وطن هر ښکلی څیز په کباړ اخلي
خو موږ ته بیا رالېږي سامانونه ټایټانیک
ارمانه! یوو بې علمه چې هر څیز د بله غواړو
د کفر تقلید زور شو، شول فلمونه ټایټانیک

سپینه سپینه

ته زما ښکلې سپوږمۍ یې سپینه سپینه
څومره ښکلې ښاپېرۍ یې سپینه سپینه
سپینو، تورو نه هر وخت مېدان ګټلی
سپینه سپینه ګل غوټۍ یې سپینه سپینه
دسپین‌غره‌ښاېست‌دې‌ځان‌سره‌راوړی
دنګه بنګه یو کوچۍ یې سپینه سپینه
پنجابۍ کـړې وړې د چـا خوشـېږي
تـه زمـا ننګرهارۍ یې سـپینه سـپینه
څومره ښکلې اداګانو کې ته ښکارې
یو خوش رویه خندنۍ یې سپینه سپینه
په ډېر چل دې زما د زړه مېوند کړ فتحه
شـکر باسـم افغانۍ یې سـپینه سپینه
ښـکلو حسـن په غریبـو پېـرزو نه دی
د ارمان د چم جنۍ یې سپینه سپینه

مزل

اوږد مې مزل شو ډېر ستومانه شوم
لار ډېـره اوږده شـوه ناتوانـه شـوم
ټـول دردونـه زغمم یـاره تاته صرف
غم باندې اخته ډېر پرېشـانه شـوم
ستا د مینې درد مې په زړه ځي راځي
شـپه او ورځ کړېږمـه نادانـه شـوم
بـې له تـا مې ژونـد ؤ آسـوده آرام
ستا له مینې وروسته سرګردانه شوم
تـه خاطـر د مینـې محبـت نکـړې
ماته نه راګورې نور سـتومانه شـوم
سـختې کړاوونـه مـې ډېـر وګالـل
بنـد په بنـد ترلی تـر ګرېوانه شـوم
زه ارمـان د مینـې یـو سـخې پاچا
تـه پروا مـې نکړې بیا حېرانه شـوم

ښکلی اشنا

ښکلي اشـنا ته مې نظر کـړ په لړزان ولې شـو
حېران په دي شوم چې رقيب ته نن خندان ولې شو
د ښـکلا بـاغ ؤ او د حسـن بلبـلان يـې ډېر وو
سـتم يـې وکړلـو پر مـا د غم ګـذران ولې شـو
زمـا خـو خيال ؤ چې د يار سـره تر مرګه اوسـم
دی چـې نـن ګورمه زما نه په هجران ولې شـو
زمـا ارمـان د ژوند وصال د خپل جانان سـره ؤ
چې يمه پروت په بېلتانه کې دا خزان ولې شو
چې به مې شونډې تل لمدې وې د نرګس پشانتې
شونډې مې وچې شوې پر ما د غم طوفان ولې شو
زمـا د ژونـد بـاغ چې تـازه ؤ په ديـدن ؤ د يار
يار بې وفا شو نو تالا مې دا بوستان ولې شو
ارمـان نـور تمـه د خوبانـو د وفـا نـه کـوي
ارمانجـن پاتـې پـه دنيا دی په تاوان ولې شـو

عدل او انصاف

دومـره تهمتونـو کـې، څنګـه ګـذاره وکـړم
دلتـه نوره نـه کېږي، څنـګ خپله چـاره وکړم
عـدل او انصـاف نشـته، دلته رحم نشـته دی
يو ورځ مې قرار نشـته، دلته څنګه شـپه وکړم
دلته د ظالم مخه په هيڅ صورت نيوی نشـې
ځـان ته چـې ورپاتې يـم، څنګ مبـارزه وکړم
دلته بس خبرې دي، د کار خلک ډېر نشته دي
هـر څـه زمـوږ وران شـولو څنګه ننداره وکړم
دلتـه د رښـتيا پر ځای، دروغو کلـي وران کړل
هـر څـه عجيبـه شـانتې، لرې بـه دمـه وکړم
هـر وخـت د هېـواد سـره مينـه محبـت پاله
نـور خلـک يې څـه کـوي، لږ بـه اشـاره وکړم
دا دنيـا فانـي ارمـان! دې بانـدې باور نشـته
سـر د پاسه سر شـته دی، يار ته به پلمه وکړم

غزل

نن خو بیا توري شړنګیږي الله خیر
ظالم بیا راته ګواښیږي الله خیر
خوږ اشنا مې د رقیب سره پخلا شو
د خطر وریځې تاوېږي الله خیر
ورځ په ورځ عالم رسېږي رانه اوج ته
جوړ وطن راته ورانېږي الله خیر
سپین غر وسو، سره لمبه شو لمبې خېژي
د افغان ولس ژړېږي الله خیر
ورورولي په ختمېدو ده، ځان ځاني ده
ورور له وروره جلا کېږي الله خیر
د ارمان آهونه خېژي له ګوګله
روح یې تن نه روانېږي الله خیر

وطن

واوره او باران دلته ډېر نه کېږي
فصل او ګلان دلته ډېر نه کېږي
دلته د یو جنګ پسې بل جنګ راځي
امن په هیڅ شان دلته ډېر نه کېږي
دې هېواد کې ډېر شولو غمونه زموږ
ژوند مو په ښه شان دلته ډېر نه کیږي
زمونږه خوشالي له منځه تللې ده
یو ځای کې ګذران دلته ډېر نه کېږي
دلته له هر خوا نه موږ تهدید شولو
جنګ مو په مېدان، دلته ډېر نه کېږي
مینه او پالل یې شجاعت غواړي
ژوند د نېک انسان دلته ډېر نه کېږي
وه ارمانه! ډېره حوصله ساته
ژوند د هر افغان دلته ډېر نه کېږي

مینه

ما به کړه مینه، خو تا هر وختې جفا کوله
تا به خندا کړه او ما نورو ته ژړا کوله
د غریبۍ له لاسه تا ته ما هیڅ اونه ویل
مینه په زړه مې وه، خو تانه مې حیا کوله
زه وم په تمه، خو تا ژوند په خوشالېو تېر کړو
هر چا ښېرا درته، ما تل درته دعا کوله
ستا په خاموشه څېره، زه پخوا تېروتی ومه
ستا یو ځواب ته ما هر وختې تمنا کوله
اوس هم لا وخت دی، لږ مې یو ځلې پوښتنه وکړه
له تا یوه هیله مې دا ځل په رښتیا کوله
د ځوانۍ عمر کې ارمان درته په تمه ؤ ډېر
ما خو هر وختې دې پوښتنه خامخا کوله

د ښکلا ښار

د ښکلا له دغه ښار سره یې جفا وکړله
خپلو پردو ورسره ډېره انتها وکړله
معلومه نده چې گناه او خطا به یې څه وه
چې ورته ډېره له خپل حده چا ښېرا وکړله
دې دنیاوالو مو مدام تل ننداره کړېده
دې څو لسیزو کې مور، هر وختې ژړا وکړله
چې سر یې پورته کړ، ناره مو د تکبیر پورته کړه
هر یرغلگر سره مور، هر وختې غزا وکړله
د ښکلا ښار مو دا دی، بیا ځلې لمبه لمبه شو
کابل جوړ نشو، مور، خو تل ورته دعا وکړله
باور مې نشي چې څوک تللي، که به بیا نور راشي
اشنا چې تلو ډېر یې له مور، سره خندا وکړله
ارمان خو پاتې دی تنها دلته خدمت لپاره
دلته تل پاتې، خو غماز ښه ناروا وکړله

غزل

پسې ګرځم پېدا نشو مستانه
پېدا نشو هيڅ د ښار په مېخانه
يو ناڅاپه مې د سترګو نه پناه شو
يا ورک شوی يا کوي کومه بهانه
که رانغی پسې ګرځم نور خو نه
زه به شم ورپسې سم دم ديوانه
له سهاره تر غرمې راښکاره نشو
که ښکاره شي لږ بېګاه ته شبانه
لږ تپوس يې چانه وکړئ دا لحظه
چېرې نشي نور زما نه بېګانه
چې دی نه وي مې تر څنګه شبانه
نه تېرېږي يو ساعت مې جانانه
تور زلفان يې دي پر مخ دانه وانه
ماته نه ګوري کوي کومه کانه
د ارمان پشان مئين به پېدا نکړي
يار مې کبر کړي، ستم ظالمانه

غزل

ښکلي به بيا کلي ته را شي که نه
دا ترږمی به مو رڼا شي که نه
چې په يو وار مو له دې چمه تللي
ټولې خوښی به را پيدا شي که نه
چې ګران هېواد يې راته وران ويجاړ کړو
ټول دښمنان به په سزا شي که نه
چې په خپګان له دې وطنه تللي
مرور ورونه به پخلا شي که نه
چې دوی پر مونږه هيڅ پيرزو نلري
ښکلي به موږ سره سلا شي که نه

هېواد

زمـوږ وږوکی هېـــواد
شـو مـو لـه لاسـه برباد
پـه خپلـه لاسـه رانـه
ویـران پـه نـوم د جهاد
ډېـر فرصتونـه مـوږ نـه
شـولو د بـل پـه مفـاد
حکومتـــدارۍ د کـرزي
ځو غله ماړه کړل، هم ښاد
د پوهـې کـدر زمـوږ
پردي ملکونه کړل شـاد
دا بهرنـــي يرغلگـــر
بېرتـه روان دي ناښـاد
ارمانـــه! ولـــې ژاړې؟
پـه وطـن لگي تنـد باد

خاوره

خپلـو پـردو هم په يـو وار له مونـږه څنگ وکړلو
موږ هم حالاتو ته ورپاتې، صرف مو جنگ وکړلو
د څو لسيزو دې ناخوالو دلته هر څه وران کړل
مـوږ خـو والله که، پـر دې خاوره کلـه ننگ وکړلو
د وطن پېغلې زمونږ دلته هلته خوارې گرځي
ځوانان مو کډه شول، فرار يې ډېر بې درنگ وکړلو
څـه ازلـي بدبختـه او څـه ناپوهـي مـو ډېـره
وطن مو وران شو، تمام ژوند مو ډېر بدرنگ وکړلو
د انگرېـز، روس، د امريـکا او هـر ظالـم له لاسـه
څـه ډېر ظلمونه پـر دې خاوره هـر پېرنگ وکړلو
ارمان هيڅ تمه په خپل ژوند کې له بل چا نکوي
پـه زره غنـي خـو تمام ژونـد يې د ملنـگ وکړلو

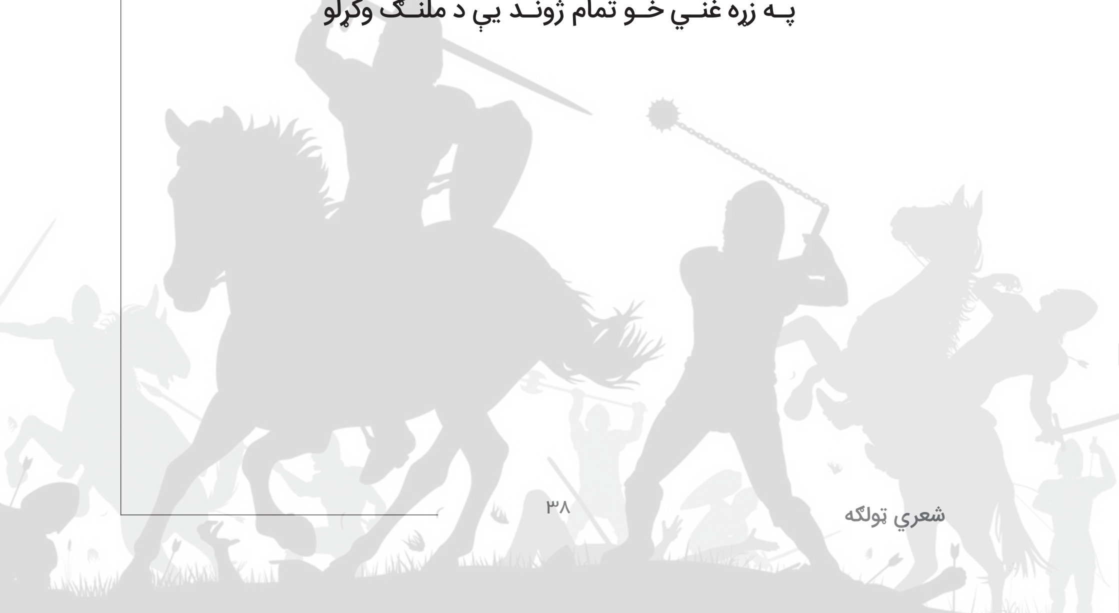

غزل

د دې ښکلو په لیدو مې زړه ځورېږي
د اشنا په ناکردو مې زړه ځورېږي
د صنم په تش لوظو باندې غلط شوم
د رقیب په خندېدو مې زړه ځورېږي
د ظالم په بد نظر مې زړه داغي شو
د افغان په جنګېدو مې زړه ځورېږي
کمپیوټر او انټرنېټ ګوره نن څه کړي
د خپل ملک په خوارېدو مې زړه ځورېږي
د لندن لوی بېلډینګونه به زه څه کړم
خوار وطن په ورانېدو مې زړه ځورېږي
سپکړې په بدلېدو باندې نن غم شو
افغانی په سپکېدو مې زړه ځورېږي
د تعلیم په قدر اوس څوک نه پوهېږي
جهالت په عامېدو مې زړه ځورېږي
ورورولي په ختمېدو شوه ځان ځاني ده
د نفاق په خپرېدو مې زړه ځورېږي
په بې شمېره اندېښنو ارمان اخته شو
ګران هېواد په سوزېدو مې زړه ځورېږي

وطن

څنګه به نه ژاړو په حال د وطن
لمبه لمبه شولو جمال د وطن
د څو بدرنګو د ظلمو له لاسه
ټوټه ټوټه شولو دا ټال د وطن
د خپل پردي د ناکردو له لاسه
شولو بې خونده دغه کال د وطن
په ژوند کې خوښ وو، خوشالي ډېره وه
ناڅاپه راغی پشه کال د وطن
موږ وو په تمه روڼ سهار لپاره
تیاره خوره شوه په جلال د وطن
څنګه به نه ژاړو ملګرو سره
کلي پریږدي دا مینه پال د وطن
ارمان روغ نه دی لیونی به شي زر
هیڅ یې جوړ نشو سر او حال د وطن

غزل

راغله خوشحالي خوښي هر چا باندې
نشــته دی فرهــت ربــه پر مــا باندې
نشــته دی د ښـکلو پخوانـی مینـه
هر سـړی روان دی خپل مدعا باندې
رحـم، شـفقت، مهـر او وفـا نشـته
نـن زمـان چلېږي ټـول جفـا باندې
اصـل زر کـم اصل کـړي دا تور خلک
هیڅ پروا دوی نکړي په حیا باندې
زه همېش صادق په محبت کې یم
هیڅ اشنا ټینګ نشو په وفا باندې
چېرې چې جګړه او شخړه جوړه وي
هلتـه مې لالـی وي پـه سـبا باندې
وه ارمانه! ښکاري چې کمزوری شوې
څنګـه خلـک نه راځـي په تـا باندې

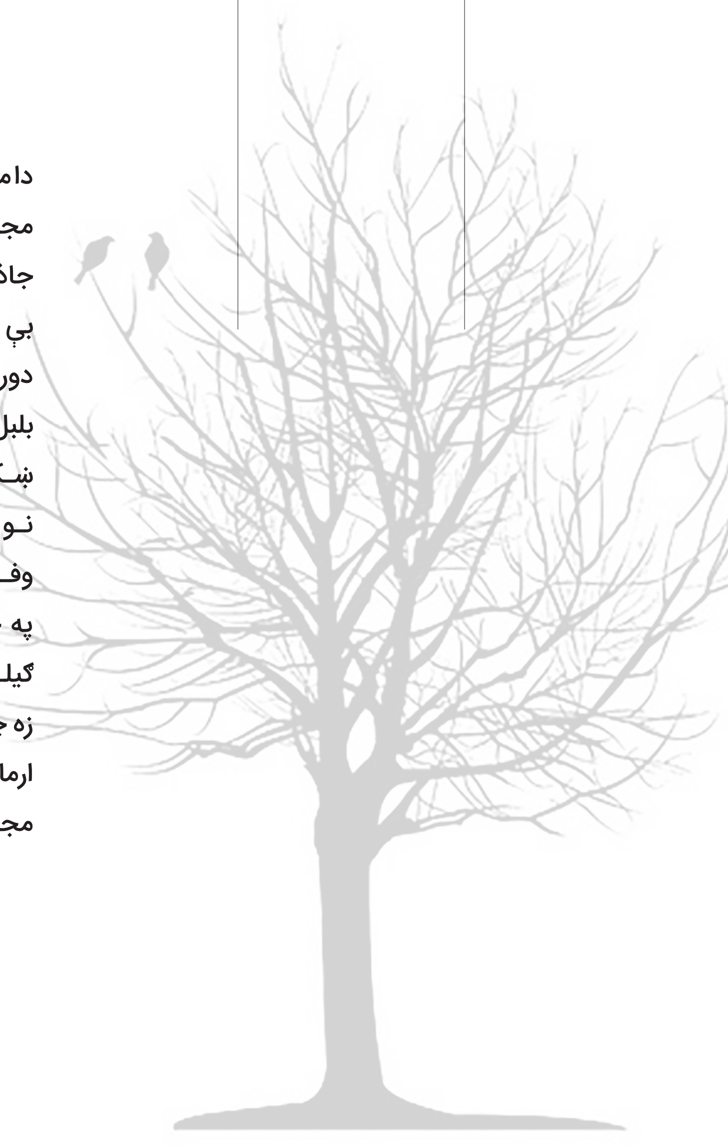

غزل

دا مسته په ځوانی،شوله په کړس باندې خندېږي نن
مجنون یې سودايي شولو په غم باندې کړېږي نن
جاذبـه یـې څېـره ده، داغـل د زخمـي زړه کـړي
بې وزله ګرفتار شـو د پتنګ پشـان سـوځېږي نن
دوران دی پـرې راغلی چاته نه ګوري په ښـه نظر
بلبل چې پرې نظر دی، دې ښکلا ته حېرانېږي نن
ښـکلا ته یې نظر ؤ، د دې کلک زړه ته یې نه کتل
نـو ځکـه لېونـی شـولو پـه لر او بـر ګرځـېږي نن
وفـا پـه کې نن نشـته راته ښـکاري جفـا کاره ده
په چل باندې روانه ده، دا ښکلې نه خپلېږي نن
ګیلـه بـه ترینه څه کړم دا فطرت د ښاپېسـتوو دی
زه چـې یـې مئین کړم، نـو بیا ولې نـه غږېږي نن
ارمان به ترینه ځار شي که دا ښکلې یو سوال ومني
مجنـون ته که لیلا شـي چې دنیا نـه روانېږي نن

غزل

ټولو غمونو ته دې زه پرېښودم
زه دې د غم په دې کاله پرېښودم
ما ويل ټوله شپه وصال به يې اشنا
خو تا په شان د يو شپانه پرېښودم
پښتو او ننګ دې را معلوم شو اشنا
چې دې په نيمه شپه ويده پرېښودم
دا سختې شپې به خدای تعالی سبا کړي
هسې دې غم ته ديوانه پرېښودم
مينه او ژوند خو قرباني غواړي تل
زه دې تنها په مېدانه پرېښودم

غزل

جان مې که، جانان مې که
دې کلي کې خان مې که
اوس نو چې راغلی يې
خلکو ته عيان مې که
هر چا پېژندلی يې
ځانته يو جهان مې که
دلته که اوسېږې نور
ځانته يو ارمان مې که
هر لوري ته ځې راځې
خلکو ته بيان مې که
ښکلی يې ښاغلی يې
ګل د ګلستان مې که
ټولو تکليفونو کې
درد ته دې درمان مې که

خاونده څنګه هېر کړم؟

خاونده څنګه هېر کړم
د ژوندانه وختونه
چې تېرېدل په مینه
هغه حسین جانان مې
چې نازوه مې مدام

***

خاونده څنګه هېر کړم
اخېر ستم د جانان
د رقیب خوا ته چې شو
پټ مجلسونه یې کول
د رقیب غېږ کې مدام
دی خندېده به تابان
پر ما به اور بلېده

***

خاونده څنګه هېر کړم
چې اشنا یوځلې هر څه هېر کړل

زما اخلاص او مینه
ډېر ژر مغروره شولو
زما نه لېرې شولو
زه یې تنها پرېښودم

***

خاونده څنګه هېر کړم
اشنا رقیب سره مې
تنها په شپو اوسېده
د تورو شپو نه یو شپه
د رقیب ستم خاونده
چې په اشنا یې وکړ

***

خاونده څنګه هېر کړم
چې اشنا مې ولید خزان
رقیب ولاړ ؤ خندان
چې یې قصه کړه عیان
پر ما خولې شوې ماتې
اوښکې مې تلې رودونه
رقیب ولاړ ؤ خندان .....

ځوان

ماشـوم دی او لا نه پوهېږي، ځوان به شـي
هر څه باندې پوه، نوموتی په جهان به شي
پـوه بـه شـي، عالـم به شـي، ارمان به شـي
هـر څـه بـه د ځـان پـه قیمـت ورکړمـه
ژر بـه دی رالـوي شـي پهلـوان بـه شـي

جادو

چـې په کومه لاره راشـې هر نظـر لمبه کړې
محبوبې ډېر دې پرزولي، پوخ ثمر لمبه کړې
په تورو سترګو دې پوخ کړی څه جادو منتر دی
چې له ورایه راښکاره شې سم او غر لمبه کړې

تیندکونه

سـتم ځپلی یـم جانانـه، تیندکونـه خورمه
تاتـه راغلی یـم پرېشـانه، تیندکونه خورمه
د ځوانـۍ عمر رانـه وړی دی د مینې نشـو
پـر ما راغلـی یې خزانـه، تیندکونـه خورمه
زړګیه ته هم هیڅ خبر نه وې چې مینه اور دی
اوس نـو کړېږه ای نادانـه! تیندکونه خورمه
زه غریبـۍ سـپېره بـدن او ببـر سـری کړمه
یمـه روان تـر بیابانـه، تیندکونـه خورمـه
د جدایـې خبـرې مـه کـوه، امـکان نلـري
نور ژوند مې نشي بې له تا نه، تیندکونه خورمه
د غریبۍ له لاسه پوه مې په ځوانۍ نشومه
لـوړې وهلی یـم ارمانه! تیندکونـه خورومه

د ګلونو هار

موسم د پسرلي دی، ښه هوا د غرو رغو ښکاري
شپونکی شپېلی وهي، خوا کې کوچی راته درخو ښکاري
همېشه بهار اوسي مدام د ګلو هار ننګرهار
بوي د نارنج یاره، راته طبیب د زخمي زړو ښکاري
بوی د نارنج دی بې احسانه خوار غریب ته رسي
دا چې وطن کې مې يې راته رواج د پښتنو ښکاري
ارمان! ثنا د رب دې وایه ډېر هوسونه پرېږده
دا چې ازاد ګرځې پاتې ژوندون د امېدو ښکاري

غزل

راشه حسین اشنا، شیدو نه سپین اشنا
ته خوشاله ګرځې، زه شوم غمګین اشنا
پر ما خزان راغلی، وخت نه تیرېږي
بې له تا نور نشي زما شېرین اشنا
خدای دې پر تا چپه کړي بې وفا اشنا
دنیا لاندې باندې ای ماجبین اشنا
څه دې چې وکړل اشنا ما يې بخښلی
يو ځلې بیا راشه، شات او ګبین اشنا

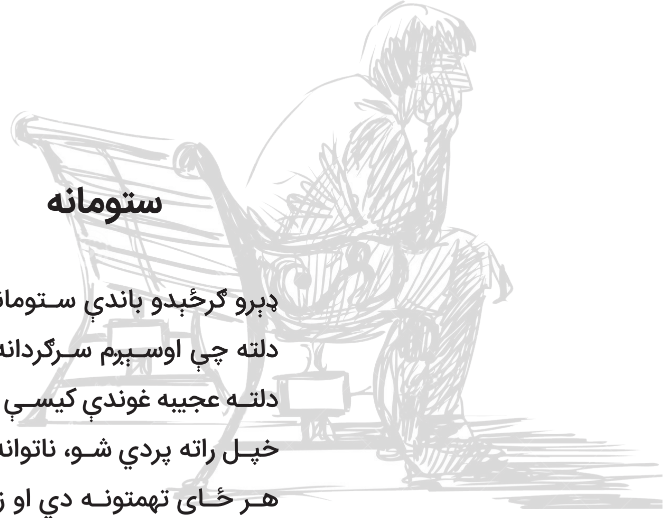

ستومانه

ډېرو ګرځېدو باندې ستومانه شوم
دلته چې اوسېږم سرګردانه شوم
دلته عجيبه غونډې کيسې شولې
خپل راته پردي شو، ناتوانه شوم
هر ځای تهمتونه دي او زه يمه
بند په بند ترلی، تر ګرېوانه شوم
صبر، حوصله خو هم خپل حد لري
سترګو نه لوېدلی ډېر ارزانه شوم
سختوکې پردي شي، خپل نږدې خلک
دې منافقت ته يې حېرانه شوم
دلته به خاطر ته د هر چا کوې
خلک رحم نکړي، مهربانه شوم
وه ارمانه! ته دې په خپل حال اوسه
مينه دلته نشته، ډېر نادانه شوم

ورزش

عالمه ګوره هر يو کار د ورزش
حکمت نه ډک دی کړئ روزګار د ورزش
خدای قوي بنده خپل دوست ګڼي تل
چې وي سالم او طلبګار د ورزش
هر ورزشکار چې شي راستګار په کار کې
تاريخ به شي هله نامدار د ورزش
چې د ورزش سره اخلاق ولري
داسې مې خوښ دی هر يو يار د ورزش
چې د وطن په درد او غم شي خبر
ارمان به نکړي نور انکار د ورزش

منفکان

چې اخلاق یې وو خراب، شولو منفک
تور مخ پټې په نقاب، شولو منفک
هغوی چې تل منافقت کولو
اوس خو دي خانه خراب، شولو منفک
په تذویر یې چې اسناد خپل راوړي
مونږه وکړلو حساب شولو منفک
چې لاسونه یې ارګ پورې اوږده وو
ټول له مخې وو بې اب، شولو منفک
بې ځایه تهمتونه چې یې وکړل
مونږه ټول کړل بې نقاب، شولو منفک
هر مفسد به تر ارګ پورې روان ؤ
مونږه ورکړلو ځواب، شولو منفک
په حیا او عزت د چا دوی نه دي
یو او بل ته بې ځواب، شولو منفک
هر فاسد سترګې مدام خو سرې نه وي
معین نشته ها جناب، شولو منفک
چې آزار او اذیت یې موږ ته وکړ
رب نازل کړ پرې عذاب، شولو منفک
د ارمان شجاعت ته مې سلام دی
هر ظالم ته دی عقاب، شولو منفک

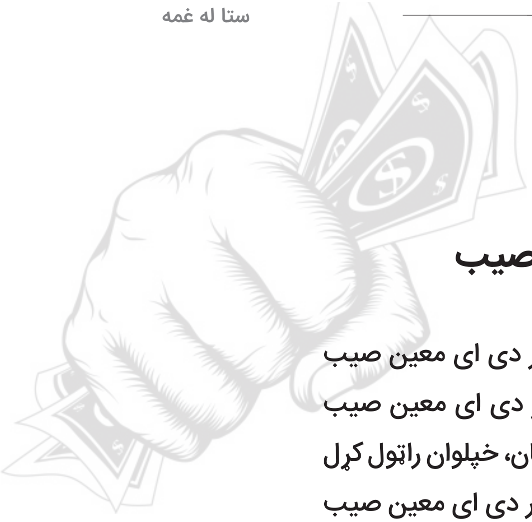

معین صیب

څومره ښکلی دې رفتار دی ای معین صیب
له نخرو دې ډک کردار دی ای معین صیب
له خپل ځانه دې دوستان، خپلوان راټول کړل
له بزنس مو ډک بازار دی ای معین صیب
مړ وجدان به مو تر مرګ ملامت نه کړي؟
چې په شپو دې مست بنډار دی ای معین صیب
د الله نه مو تور مخ شرمنده غواړم
چې دوکه فریب مو کار دی ای معین صیب
اصلیت کې بهر مېشتی، یو ټامي یې
په خارج دی هم دیار دی ای معین صیب
د الله (ج) قهر نازل دی ځان ترې ساته
د ارمان صرف ګفتار دی ای معین

د مالیې وزارت د وخت واکمن مرستیال او هغه ته ورته د نورو فاسدو معینانو د ظلم او استبداد له امله مې دا شعر لیکلی.

گذران

سخت شولو گذران دلته
ټول یوو په خپگان دلته
دلته مینه نشته دی
ټول شلوو گرېوان دلته
سخته شوه یاري نوره
ډېر شوو په تاوان دلته
ټول ځي د خارج پر لور
تش شولو مېدان دلته
هغو چې به ظلم کړ
اوس کوي ارمان دلته
مینه د جانان هېواد
تل دې وي تابان دلته
مینه، شجاعت لري
ځار له هر افغان دلته
تل دې وي افغان آباد
ځار ترینه ارمان دلته

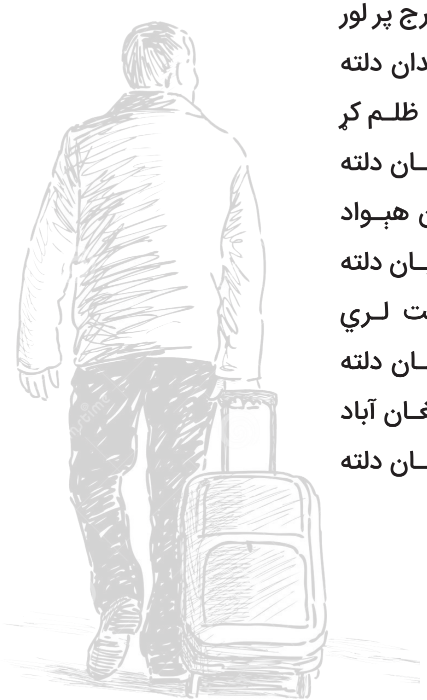

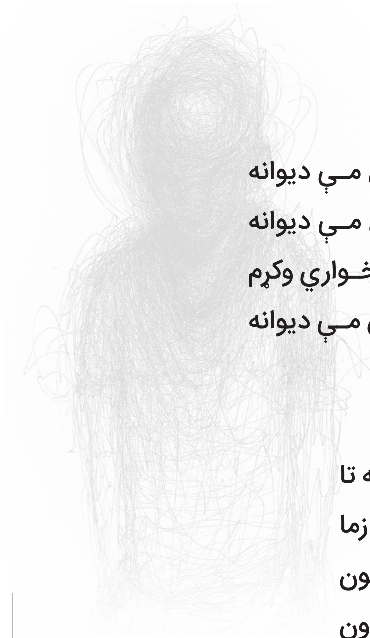

احساس

یو زه یم بل شو احساس مې دیوانه
په خود نه دي ټول حواس مې دیوانه
قدر نشته که هر څومره خواري وکړم
خړ پړ گرځم شول وسواس مې دیوانه

سکون

نشي مې گذران له تا
درد ته یې درمان زما
ته مې یې د زړه سکون
ته یې په رښتیا ژوندون

نصیبونه

بند دي نصیبونه، دعاگانې مې شې وکړلې
مینه زما نشوه، ژړاگانې مې شې وکړلې
بند په بند ترلی د حېوان غوندې ژوندون لرم
یم ستم ځپلی، ښېراگانې مې شې وکړلې

غمونه

ستا له لاسه یاره ډېر غمونه دي
پروت یم بېلتانه کې تکلیفونه دي
بند په بند ترلی یو حېوان غوندې
رحم پر ما نکړې ستمونه دي
دلته انصاف نشته، عدالت نشته
شپه او ورځ کړېږو ټول ویرونه دي
رحم، ترحم او محبت نشته
شته ډېر ظالمان خراب وختونه دي
ځوان زاړه مو ټول اوس له یوې مخې
درومي له هېواده سفرونه دي
څوک به شي په کار مو په داسخته ورځ
هر ځای ځان ځاني ده نفرتونه دي
چاته فریاد وکړمه انصاف غواړم
عدل دلته نشته وحشتونه دي
وه ارمانه! پام چې وارخطا نشې
ته صبر کوه په کې اجرونه دي

حالات

حالات به بیا زموږ بهتر شي اشنا
زرغون به سیمه زموږ غر شي اشنا
که غلیم نوره لاس وهنه کوي
له دې به نور هم در په در شي اشنا
څوک چې زمونږ ښېرا ازار وهلي
له شرمه ټیټ به یې تل سر شي اشنا
څومره به نور هم لا زورېږو مونږه
کله اسان به مو سفر شي اشنا
وطن مو وران او کنډواله پاتې دی
کله بېرون به له خطر شي اشنا
باور مې نشي که به بیا دوی راشي
ښکلي له کوره که بهر شي اشنا
هغه چې هر وختې زموږ سره وو
چېرې به دېخوا برابر شي اشنا
ارمان خپه په زړه داغلی پاتې
که یې رڼا د ژوند سحر شي اشنا

ژوند

هیڅ ښکلی ژوند مې په نصیب نه ؤ
ټولو دردو ته مې طبیب نه ؤ
چې هر یو غم ته مې ولاړ وای مدام
راسره کله هم حبیب نه ؤ

جانان

هر څه مې قربان له تا
ځان هم دا جهان له تا
نشي بې له تا ژوندون
نه کیږي ګذران له تا

درمان

درد لرم، درمان مې راته نه رسي
مینه هم، جانان مې راته نه رسي
سخته زندګي شوله، ناچاره یم
هیله او ارمان مې راته نه رسي

زندګي

نوره ډېره ګرانه زندګي شوله
زیاته هم زما په کې خواري شوله
زه به نو د کوم کومې حساب کوم
ستونزو پسې ستونزې مجبوري شوله

پرهر

څنګه چې غورځي دا اوبه د ماهیپر له سره
داسې مې زړه نه ویني ځاځي د پرهر له سره
څنګه پتنګ چې سره لمبه شود خپل یار لپاره
داسې مې زړه دی لمبه شوی د دلبر له سره

ښکلي

زما څخه دې نشي هیڅ جدا ښکلي
تل دې راته اوسي په خندا ښکلي
مینه د اشنا دې تل مدام اوسي
څنګ کې مې دې وي راته تنها ښکلي

مشوره

که زه دا کور او هم مې کلی پرېږدم
هم دغه خاوره، دا هېواد پرېږدم
زما په تګ به څه بدل شي اشنا؟
چېرې آباد به سمه او غر شي اشنا؟

***

زما په تګ که څه بدلون نه مومي
نور زه مجبور يمه دا ښار پرېږدم
له توره باز ديو نه فرار وکړم
له دې ديوانو لرې
تر بله ښاره لاړ شم
د ښاپېرو مالت ته

***

چېرته ډېر لرې د امن ځای ته
چېرته چې جنګ نه وي
د يو انسان پر بل قلنګ نه وي
د اخوت او ورورولی فضا وي
د هيڅ انسان د وينې ډنډ نه وي

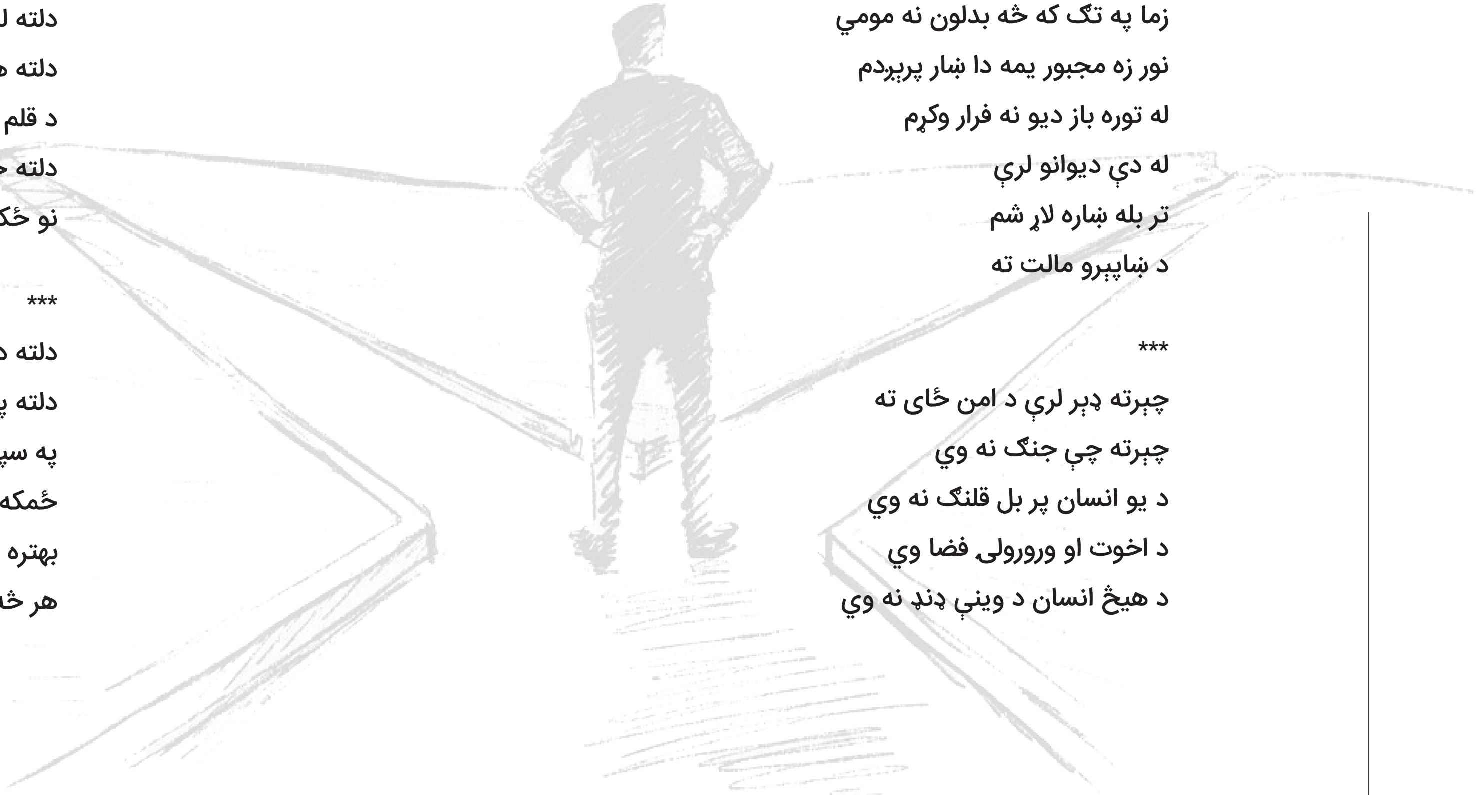

هره خوا ډېره بدرنګه نه وي
د انسانيت او د قانون په اساس
يو انسان له بل نه تنګ نه وي

***

دلته نور قدر د تعليم نشته
دلته له پوهې خلک کار نه اخلي
دلته هر څه دي د ټاميانو په لاس
د قلم ځای دی تور ټوپک نيولی
دلته ځواب په سوک څپېړه ورکړئ
نو ځکه!!! خوله مو د ماتې پر ځای چوپه ښه ده

***

دلته دا ښار د اوسېدو نور نه دی
دلته پراته دي څو وحشي يرغلګر
په سپين سترګی تر دغه ښاره راغله
ځمکه او فضا يې خپله کړله
بهتره دا ده چې دا کلی پرېږدم
هر څه په رب المنان وسپارمه

خاونده هېر به نشي

خاونده هېر به نشي
د خوشالۍ اختر
د نېکمرغی اختر
چې غم مو نلرلو
د آبادۍ اختر
چې به مو ذبحې کړلې
د قربانی اختر

***
خاونده هېر به نشي
د آزادۍ وختونه
د نېکمرغی وختونه
چې به مو وړ ټول اوسېدو
په خپل وطن کې ورونه

هر چا روزگار به کړلو
د خپله وسه پورې
د جنگ وختونه نه وو
دا فریادونه نه وو

***
خاونده هېر به نشي
هغه مهاجر ورونه مو
چې له وطنه تللي
چې دوي به کله راځي
ټول په زارېو یوو درته
د کبریا خاونده ....

افغانستان

ښکلی دی جانان زما
ګل د ګلستان زما
نشي بې له تا ژوندون
ګران افغانستان زما
خاورې دې لعلونه دي
نوم دی په جهان زما
نوم لري، نشان لري
ستوری په اسمان زما
ښکلی یې، ښاغلی یې
کم دی دا بیان زما
دلته وحشتونه دي
ژاړي هر افغان زما
دلته خو نور نه کېږي
چې کې مې ګذران زما
خلک همېشه دلته
تل دي په فغان زما
څه یو عجیبه غوندې
زړه دی په لړزان زما
تل دې دا اباد اوسي
دا دی غټ ارمان زما

ملګری

دا د زمرو ملګری
د توریالو ملګری
په هر مېدان دی ولاړ
د جنګیالو ملګری
د څو لسیزو څخه
دی د جګړو ملګری
تورو تیارو کې اوسي
د تورو شپو ملګری
د څو پېړیو څخه
د دښتو غرو ملګری
چې یې تاریخ را معلوم
د مېړنو ملګری
خوږ ولسمشر زموږ
ۀ د څو غلو ملګری

اخېري خبره

اشنا ما ستا لپاره
ځان په انکار سېځلی
لکه پتنګ پشان مې
په ننګ او نام سېځلی

***

نو اشنا!
اخيري خبره کوه
که غمازان راته انګار انګار شي
او په هر چم راته اورونه بل شي
د چم ښکلي او ښايسته دوستان مو
پېرنګی چړې لاسو کې واخلې
نو اشنا داسې حال کې
ته به له ما سره دې
دا پښتنه مينه
ساتې او که نه؟؟؟

په ايرو کې لعلونه

د ښاغلي ډاکټر ايمل ارمان پلرنی ټاټوبی د ننګرهار روداتو ولسوالي ده او نږی، ته يې د هرات په شينډنډ ولسوالی کې سترګې غړولي دي، د اسلامي زده کړو سره سره په عصري زده کړو کې لوړې زده کړې لري.

ښاغلي ارمان نږدې له شلو کلونو را پدېخوا ګران هېواد کې په بېلابېلو ملي او نړېوالو ادارو کې په لوړو پوستونو دندې ترسره کړې دي، چې اوس‌مهال د کرنيزې پرمختيا صندوق د لوی رئيس په صفت دنده پر مخ وړي. ښاغلي ارمان د هېواد بزګرانو او کرنيزو متشبثينو ته د هېواد د کرنيز سکتور د ودې په موخه په سلګونو روزنيز، ښوونيز، علمي او عملي سيمينارونه وړاندې کړي دي او په همدې برخه کې يې په سلګونو علمي او تخصصي څېړنې ترسره کړې، چې پر بنسټ يې هېواد کې بېلبېونونه افغانی، پانګونه شوې ده.

ښاغلی ارمان له کوچنيتوب راهيسې د کلتوري او فرهنګي چارو سره مينه او علاقه درلوده، چې ملي او نړېوالو (رڼا او علم په انګليسي ژبه خپرېدونکو مهالنېو خپرونو، ننګرهار، وحدت او شرق ورځپاڼو او داسې نورو...) چاپي خپرونو او رسنېو سره يې قلمي همکاري درلوده، همدارنګه د سالو مجلې مسؤل مدير پاتې شوی دی او اوس مهال د کرنيزې پرمختيا صندوق له لوري د (پرمختګ) مجلې د مديريت چارې پر غاړه وړي. ښاغلی ارمان زده کوونکی ؤ چې د شعر کاروان سره ملګری او د شاعرۍ د لارې لاروی شو چې لا تر اوسه د دې لارې مزل وهي، نوموړي تل د ښه شعر پنځونې په موخه د ښه او د ټولنې وګړو ته د منلي شعر د ليکنې هڅه کړې ده، نوموړي تر دې مهاله په سلګونو شعرونه او نظمونه ليکلي دي چې اسلامي، حماسي، عشقي او دې ته ورته شاعري يې د ښې بېلګې په توګه يادولی شو.

ښاغلی ارمان نه يواځې دا چې شعر ليکي، بلکې نثر او نور ليکلي علمي آثار يې هم خورا ښکلي او خواږه ليکلي دي، د دې له ډلې يې چاپ شوی علمي او تخصصي اثر د کب پالنې عملي لارښوود دی، چې د کب ساتنې او پالنې مينه والو ته له مخکې وړاندې شوی دی، ښاغلی ارمان پام کې لري چې د کتاب مينه والو ته د دې شعري ټولګې له چاپ وروسته درې نور علمي، مسلکي، تخصصي او په زړه پورې کتابونه وړاندې کړي. عمر يې اوږد او په قلم يې برکت شه!

ناقرار قلم

کلونه کېږي ته د دې خاورې ماتم ته ګوره
سر دې کړه پورته! لږ زما د زړګي غم ته ګوره
آهونه خېژي د زړه سره هیڅ قرار نلرم
لوګي چې خېژي له هر چمه دې ستم ته ګوره
د زړه بلبل مې مرور دی زوړ بوستان نه ښکاري
پرې نه رغېږي نن هماغه زوړ ملهم ته ګوره
ښکلي وطن باندې روښانه د رڼا ډیوې وې
تیارې خورې دي، ته زموږ د کلي چم ته ګوره
هسکه شمله مو د بابا وه څه وطن ؤ زموږ
اټک ویده دی ترېنه هاخوا ته جهلم ته ګوره
د وطن پېغلې مو په بل وطن کې خوارې ګرځي
یتیم ژړېږي ناقرار زما قلم ته ګوره
د غم سیلۍ پرې لګېدلې هیڅ ارام نلري
اوښکې بهیږي د "ارمان" د سترګو نم ته ګوره

ډاکټر ایمل ارمان